

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 600 Le.
Fél évre ... .. 300 Le.
Negyed évre ... .. 150 Le.
Havonta ... .. 50 Le.Hirdetések díjszabása szerint.
Megjelenik naponta reggel.Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej, Bucarestben 50 banival
több.Külföldi kölcsönt keres
Románia

Bucurestiből jelentik: 'Annál bá-
lul végződött Kísérlet után a kor-
mánynak kénytelen-kelletlen még
is vissza kellett térnie az egyedül
jelöltséges megoldáshoz, amelynek
segítségével remélhető a jelenlegi
és immáron szinte teljességgel el-
viselhetetlen gazdasági válságból
való kievickélés: a kormány a kül-
földi tőke segítségéhez fordul, na-
gyobb külföldi kölcsönt próbál fel-
venni. Az ügy elintézése ugylát-
szik már nagyon is sürgős, mert
Bratianu Vintila pénzügyminisz-
ter a minisztertanács határozata
után nyomban külföldre utazott.
Az erről szóló távirataink így
szólnak:

A Dmíneata értesülése szerint
a minisztertanács kimondotta,
hogy a kormány haladéktalanul
tegyen Kísérletet nagyobb külföldi
kölcsön felvételére. Bratianu Vin-
tila pénzügyminiszter külföldi ut-
ján a kölcsönszerzés összes lehe-
tőségeit mérlegelni fogja és a kor-
mány számára, hogy a pénzügy-
miniszter kedvező eredménnyel
tér haza.

Bratianu miniszterelnök
nem megy Karlsbadba

Bucurestiből jelentik: Bratianu
Jonel miniszterelnök, mint ismer-
etes, eddig minden esztendőben
Karlsbadban nyaralt. Szüksége
távirat jelenti ma, hogy a minisz-
terelnök lemondott külföldi utjá-
ról és a nyarat floricaí birtokán
végzi eltölteni.

Készül az új kenyér-
rendelet

Bucurestiből jelentik: A tegnapi
minisztertanács megbizta Constan-
tinescu, Marzescu és Tatarescu
minisztereket, hogy Berceanu bu-
curesti alpolgármesterrel egyetem-
ben tegyenek javaslatot a kenyér
és lisztellátás biztosítására. A de-
legáltak tegnap délután már tár-
gyalták a kérdést, s elhatározták,
utasítják az egész ország hatóság-
gait, tegyenek jelentést területük
gabona és liszt-ellátásáról. Az ada-
tok beérkezése után a polgármes-
tereket Bucurestibe kongresszusra
hívják s ezen az értekezleten lesz
meg a végleges döntés. Bucures-
tire nézve külön határoztak; meg-
bizták Tatarescu minisztert, tár-
gyaljon a Banca Natioanalával,
egy, Bucurestinek adandó 10—15
millió kölcsön dolgában, hogy ez
összegeből a főváros elláthassa la-
kosságát liszttel és gabonával.

Pacifista jelleget ölt
a londoni konferenciaMacdonald a francia—belga erőszak ellen — Ki kell üríteni
a Ruhr-vidéket — London után újabb konferencia kilátásban

Párisból jelentik: A *Quotidien*
tudósítója jelenti Londonból, hogy
a Macdonald által rendezett dísz-
ebéd után fontos tárgyalások tör-
téntek. Az eszmecsere különösen
két kérdés körül történt: *Németor-
szág mulasztásai és a büntető
szankciók.* A konferenciának —
szerintük — a Ruhr-vidéken meg-
oldásra váró politikai örökséget
kell liquidálnia, mielőtt munkáját
folytatná. A Ruhr-vidék megszáll-
ása kényszerítette Franciaorszá-
got arra, hogy elfogadja a szak-
értői tervezetet, amely számára
kedvezőtlenebb, mint *Bonar Law*
tervezete. A Ruhr-vidéken meg-
kell szüntetni a mai helyzetet és
az ebből származó nyugtalansá-
got, hogy a Dawes tervezetet meg-
lehesse valósítani. A tragikus
helyzetből egyetlen egy, kövezető
út van: nyíltan és őszintén el kell
ismerni, hogy *Franciaország és
Belgium önhatalma eljárása csőd-
be jutott* és csak a szövetségesek
egyöntetli eljárása teheti lehetővé
a megoldhatatlannak látszó jóvá-
tételi kérdés kielégítő megoldá-
sát. *Európát csak úgy lehet meg-
menteni, ha a szövetségesek
együtt működnek.*

A Ruhr-vidék kiürítése

A francia—belga memorandum-
ról, amely a katonai és gazdasági
szankció megszüntetéséről szól
és amelyet a franciák minimális
programnak jelentettek ki, nem
fogadták kedvezően angol és ame-
rikai körökben. Ez ugyanis az a
tervezet, amelyet a franciák a má-
sodik bizottsághoz nyújtottak be,
de amelyet *Belgium felszólására
vissza kellett vonniok.* A terv szö-
vegezője belga gazdasági és kato-
nai szakértőkkel teljesen átdolgoz-
ta és főleg arra ügyeltek, hogy
minden határozatlan kifejezést ki-
küszöböljenek belőle. Ezt különö-
sen azokban a részekben végez-
ték, amelyek a Ruhr-vidék gazda-
sági kiürítéséről rendelkeznek. *Az
új szöveg a kiürítést határozottabb
formában helyezi kilátásba a töb-
bi szövetségesnek és az amerikai
hitelezőknek.* A legtöbb delegáció,
még az amerikai is, optimizmus-

sal tekint a konferencia befejezé-
se elé. A konferenciának mulasztá-
sokkal foglalkozó bizottsága ma a
francia kompromisszumos indit-
vánnyal foglalkozott. Egyhangu-
lag megegyeztek abban, hogy az
amerikai képviselőt a mulasztások
esetleges megállapítására a jóvá-
tételi bizottság, vagy nézeteltéré-
seknel a hágai döntőbírótság neve-
ze ki. A szankciók ügyében a fran-
cia képviselői az angol feltételek-
kel szemben, amelyek politikai jel-
legűek, azt javasolták, hogy a ga-
ranciáknak tiszta pénzügyi jelle-
get adjanak.

Utban a leszerelési konferencia.

Londonból jelentik: A konfe-
rencián az összes bizottságok ma
kájának befejezése után teljes
ülést tartanak. A tegnapi tárgyalá-
sok általában jó hangulatban foly-
tak le és mindenki meg van elé-
gedve a tárgyalás menetével. A
Vossische Zeitung értesülése sze-
rint az angol kormány tudatta a
népszövetséggel, hogy a közeljö-
vőben összehívhatja a *világ kormá-
nyainak konferenciát, hogy az
általános leszerelésről tárgyalja-
nak.* Erre a konferenciára azokat
az államokat is meghívják, ame-
lyek nem tagjai a népszövetség-
nek.

Aggortó hangok Berlinből.

Berlinből jelentik: A birodalmi
gyűlés nacionalista frakciója fog-
lalkozott tegnap a londoni konfe-
renciával és aggodalommal tekint
arrak kimenetelére, mert Német-
országot nem hívták meg a konfe-
renciára. Óriási terheket és a füg-
getlenséget érintő korlátozásokat
kell Németországnak vállalnia a
Ruhr-vidék kiürítésének biztosíté-
ka nélkül. A német nemzeti frak-
ció nem hajlandó az egyezmények
hez hozzájárulni.

A könyörtelen belgák.

Londonból jelentik: Mivel a bel-
ga felfogásnak nem felel meg az új
francia javaslat, azért a belgák
kezdeményezésére *Theunis* belga
miniszterelnök és *Herriot* új javas-
latot szövegeztek meg, amelyet
tegnapelőtt már átadtak az angol-
oknak. Angol politikai körökben

úgy tudják, hogy Anglia még ezt
az egyesített francia-belga javasla-
tot sem találja kielégítőnek. A leg-
inkább jellemző a helyzetre *Her-
riot* alábbi kijelentése:

— *Nem vagyok sem optimista,
sem pesszimista.* Még nem jutot-
tunk el olyan formulához, amely-
hez bármely tárgyaló fél szigo-
ruan ragaszkodna. A francia-belga
javaslatot olyan nagyelkűnek és
őkezőnek tartom, hogy az bátran
elfogadható.

A belga delegátusok azt ajánl-
ják, hogy a németeket ne ennek a
konferenciának a végére hívják
meg, hanem ennek befejeztével a
kész jegyzőkönyveket egy új kon-
ferencián terjesszék elő aláírás vé-
gett, amelyre már a németeket is
meg lehet hívni.

Rossz termés ígérkezik
a HegyaljánA peronoszpóra s lisztharmaf pusztítási
tárai. A szárazság következményei.

(Saját tudósítónktól.) Arad vá-
rosa és a Hegyalja, mint számot-
tevő borgócpon, de ezenkívül Er-
dély közgazdasága feszült érdeklő-
déssel várja a hegyaljai szőlő-
termés eredményét. Az általános
érdeklődést véljük kielégíteni ak-
kor, amikor kérdést intéztünk az
egyik legnagyobb hegyaljai szőlő-
birtokoshoz a terménykilátásra
vonatkozólag. A kapott válasz —
ami sajnos nagyon szomorú —
a következő:

— Arad-Hegyalja szőlőtermése
általában rossz. A pénzhány miatt
a szőlőbirtokosok kevesebb pénzt
fektettek a szőlő megművelésébe
és a hiányos megmunkálás követ-
keztében rosszabb termés mutat-
kozik. A pénzkrisis tehát a Hegy-
alján is érezteti hatását. Hozzá-
járul a bajokhoz a kedvezőtlen
időjárás, főleg a nagy nyári szá-
razság. A szokatlanul hosszú hi-
deg tél is sokban hozzájárult a
kedvezőtlen eredményhez. A pe-
ronospora és a lisztharmaf az idén
nagy mértékben lépett fel a Hegy-
alján és rengeteg kárt okozott a
szőlőben. Hogy vidékenkint is
meghatározzam a legjobban ternés
Ghioroc (Gyorok) és Radna kö-
zött van, a legrosszabb Pancota
és Sebis között.

— A borárak jelenleg igen ked-
vezők, amennyiben 12—13 lej az
egy éves jó bor literenkint. Ha a
bor konjunktúra a szüret után is
megmarad, a bortermelők az eset-
leges rossz termés ellenére és a
nagy kereslet következtében eb-
ben az évben is szép haszonhoz
jutnak.

Hadbíróság előtt az aradi minoriták volt rendfőnöke

Wild Endre úr-t tanúként idézte meg a sibiui hadbíróóság — A titokzatos ismeretlen asszony és az „elrejtendő fegyverek” rejtélyes története

(Saját tudósítónktól.) Rég elfeledett, a börtön mélyére temetett emlékeket elevenített fel újra az az idézés, amely az elmúlt napokban a sibiui hadbíróóságtól érkezett Aradra. A minoritarend volt főnöke, Wild Endre dr.-hoz. Az idézés nagyon száraz volt, mindössze annyit mondott, hogy Wild Endre dr. tanúként megidéztetik Sibiuba, a VII. hadtest hadbíróósága elé 1924. évi július-hó 19-ének délelőtti 9 órájára.

Emyit mond a Kis Cédula, a szerénykűsű szürke idézés, s mégis sokat, nagyon sokat beszél. Láttára emlékek ébrednek, az emlékezés visszaszáll mintegy három esztendőre, az akkori idők lázas nyugtalanságának különös divatjához, az úgynevezett hazatérési jobban mondva kényszeri pörökhez. Felébrednek a szomorú emlékeztető társaságai Levente-pör, meg az „Ifjú magyarok” egyesületeinek, az IME-nek pöre, amelynek befolyására egész Erdély magyarsága visszafordított kékzöttel. Ilyen körülmények között megrendülve, aggodalomtól telten figyelt. Elhangzott az idézés, s a lázas izgalmas időkre lassan feladás történt. A mindent elfeledtető sűrű fátyol most egy pillanatra feléledt.

beni, s a szürke kis idézés nyomán az akkori idők egyik eddig ismeretlen epizódja kerül vele a nyilvánosság elé.

A IME-pör idején történt. Egy szép napon egy ijedtarca, rémült asszony jelent meg a minoriták aradi rendházában s elfülvő hangon Monay Ferenc dr. akkori rendfőnököt kereste. Monay dr. azonban azidőben Rómában tartózkodott, s így Wild Endre dr. és Lakatos Ottó dr. fogadták az asszonyt, aki a kérdezősködésre végre is nagy titokzatosan elárulta, hogy fontos elrejtendő fegyverek jöttek Aradra. Figyelmeztetést hozott az aradi minoritáknak, hogy siessenek, rejtsek el a birtokukban levő fegyvereket, mert hamarosan házkutatás lesz a minoritáknál.

Wild dr. és Lakatos Ottó dr. is elképedve, a legnagyobb csodálkozással, de egyúttal a legteljesebb gyanútól eltelve hallgatták az ijedt asszony furcsa és különös beszédét.

— Micsoda fegyvereket rejtél maga? — volt a kérdés.

— Hát amik az önök birtokában vannak — volt az asszony most már határozottabban megismételt válasza.

A két pap most még furcsább-

nak találta az asszony viselkedését, amál is inkább, mert igen különösnek és gyanusnak találták azt, hogy az asszony állhatatosan elrejtendő fegyverekről beszélt. Epen ezért Wild dr. és Lakatos Ottó dr. nem igen folytatták tovább eszmecserét a gyanus viselkedésű asszonnyal, hanem kerekén kijelentették neki, hogy „jóakarátu” figyelmeztetésével és irtelemével rossz helyen jár, mert az aradi minoritáknak semmi nemű fegyverük nincs, s így, igazán nincs, hogy mit rejtessenek el.

Az asszony e szigorú és kategorikus elutasításra még pár pillanatra tétovázott, majd hirtelen eltávozott a rendházból. Napok múltak el, s az aradi minoritáknál

semmi sem történt, nem fogantatottak a bekonferált házkutatást sem, ellenben nem sokkal később megjelent egy vizsgálóbizottság, amely Wild Endre dr.-t kereste, akit aztán az asszony különös viselkedésére nézve ki is hallgatták. A volt rendfőnök vallomásától jegyzőkönyvet vettek fel, s ezzel a különös, gyanus ügy akciója le is zárult. Hosszu hónapok, évek teltek el, s a „titokzatos fegyverrejtetés” ügye örök időkre elfelejtettnek látszott, míg most a napokban megérkezett a sibiui hadbíróóság idézése, amely ennek a titokzatos asszonynak a dolgában tanúként megidézte Wild Endre dr.-t, aki ma éjszaka el is utazott Sibiuba.

Ellentétes hírek Radics meggyilkolásáról

A bécsi lapok már részleteket közölnek a gyilkosságról Pesten cáfolják a parasztvezér halálát

Bécsből jelentik: Radics meggyilkolása körül egymástól eltérőek a hírek. Egyes lapok már részleteket közölnek a meggyilkolásról, míg mások cáfolják a gyilkosság híreit. Autentikus forrásból még nem érkezett hír. — Az Epoca híradása szerint Radicsot egy katonai parádé alkalmával gyilkolták meg. A gyilkos Batina hadnagy, a vörös hadsereg egyik tisztje, aki horvát nemzeti-ségi és a háborúban a magyar hadsereg tisztje volt. A parádé alkalmával a hadnagy több revol-

verlövést adott le Radicsra, aki összeesett és a helyszínen meghalt. Az Epoca hírére a Revueban megjelenő Poslednije Ispusti orosz lap is megerősít, sőt híradása szerint a kormány megtiltotta a moszkvai lapoknak, hogy a gyilkosságról írjanak. A Budapesti megjelenő a Világ mai számában cáfolja Radics meggyilkolását, sőt azt az értesülést fűzi hozzá, hogy a bécsi rendőrfőnöktől további tartózkodási engedélyt kért, hogy az osztrák fővárosba visszaterhessen.

TARCA

Riport

a strandoló Aradról.

Az első katona-strand és a demokrata Neptun. — Erkölcserendés és erkölcs.

(Saját tudósítónktól.) A sokatánul sokáig duzzadó Maros végre belátta, hogy mennyi sok örömtől fosztja meg a strandolni vágyókat és tapintatosan vissza húzódott nyári medrébe. A hatalmas aradi strandzónák kiemelkedtek a vízből és tárt karokkal várják az ölükbe siető Ádámoikat és Évákat. Most már kialakult az igazi aradi nyári csendélet. Aki menekülni akar a nagyváros lármáitól, az a katona-strand látogatja. Itt a közönség — hogy egymondjuk — csendes és fegyvelmezett. A homokon leverésző vendégeket itt nem háborgatják hangos sikoltozások. Nincsenek kitéve annak sem, hogy a fogócskát játszó kicsinyek és nagyok akadályversenyt rendezzenek pihenő testük fölött, miközben orruk, szájukat és füluket tele szórják a nagyszerű forró homokkal. Itt gyülekeznek össze az előrelátó mamák, szemérmesen piruló leányaikkal. Itt látható az aradi fiatal orvosgárda is. Egyrésze még magával hozta a kórházban eltöltött gyakorlati év és az egyetem levegőjét és szívesen tart magyarázatot a sebészet és az orvostudomány fejlődésének legújabb cso-

járól. A kisebb része azonban biológiai és anatómiai vizsgálatokat tart a felvonultatott szép formák felett — természetesen illő távolságból. Egy-egy fiatal pár fekszik itt-ott a homokban halk, meghitt beszélgetés, valószínűleg tudományos kérdésekről nem esik szó. A strandolók kíváncsi szemekkel vizsgálják a megérkező új vendégeket, akik elegáns toalettkébe öltözve tűnnek el a kabinok homályában és néhány perc múlva a legdivatosabb fürdőkosztümökbe vetkőzve jelennek meg a kritizáló szemek előtt.

A Neptun-strandon egészen más az élet. Általában heringstrandnak nevezik a Neptunt, mert a vendégek heringek módjára vannak rajta összezsúfolva. Itt az emberek a ruhájukkal együtt levelelik magukról a terhes társadalmi szokásokat is. Itt senki sem tekint egymás kényelmét és mégis mindenki jól érzi magát. Némi örömként vegyűl a Neptun örömeibe az aradi erkölcsrendészeti ügyosztály szigorú erkölcsszabályozó rendelete, amely nem enged meg, hogy a vendég fürdőruhában lépje át a strandvendégül kerítését. De még nyomasztóbb rendelkezés az, amely megtiltja a forró naptól eltikkadt strandolóknak, hogy a strandparton lévő hűs bokrokba meneküljenek. Látszik, hogy az a kegyetlen erkölcsbíró, akinek az agyában megszületett ez a tilalom, nem jár a strandra. Mert ha járna, visszavonná a rendeletét. A part bokrai még sohasem hívogattak olyan

örömet igézően, mint az idén a tilalom óta. Hiába, az emberek kegyetlenek és nem értik meg a kort, a fatalitást. Az átszállításnál most már mincset olyan nagy tolongás, mint az elmúlt években volt. A te- és feljárnál vastag betűk figyelmeztetik a vendégeket, hogy „jobbra farts!” A szigorúan őrködő rendőr minden hal lépést megakadályoz, ha csak betépi.

A papírgyár közelében húzódó strandon szintén élénk élet uralkodik. Ide jár a Ráczfertály és környéke. Csodálatos. Itt még nem történtek lopások. Pedig nincsenek kabinok, mint a katonában, vagy a Neptunban. A fürdőzők ott a helyszínen váltanak ruhát, már akinek van mit váltani. Legtöbbször nem átallják még a fügefalevelet is otthon hagyni.

A maráseli (zsigmondházi) strand már sokkal előkelőbb. Van nek kabinok, vannak strandkosztümök és van teljes szabadság. Az erkölcsrendészeti ügyosztály nyomasztó intézkedései itt ismeretlenek. De milyen szívesen járnak is ide az emberek. Itt a legtökéletesebb demokrácia uralkodik. Az ujaradi milliomas kofaktól kezdve a vályogvetőig mindenki ide jár. Amikor az emberek levetik magukról a földi mezt, nem ismernek társadalmi különbségeket. Csupán a felszedett hájtomegek követelnek némi disztingválást és tekintélyt.

Következik a lóstrand. Az ideális utópisták így képzelhetik el a

jövő társadalmát két millió esztendő múlva. Amikor nemcsak az emberi teremtmények között, hanem általában az Isten teremtményei között is leliüljanak a korlátok. Megszűnnek az osztálykülönbségek, nem lesz ur és szolga, minden Isten teremtmény élhet úgy, ahogy akar. Ezek az anarchikus utópiával foglalkozó szoba tudósok jönnek ki a lóstrandra. Nagyon sok tudományos megállapítást lesz módjukban leszűrni. A strand szép, kényelmes, nagyki-terjedésű és homokja legszárabb. Minden zugoldás nélkül elférnek itt egymás mellett a lovak, tehének, — emberek és asszonyok. A strand állandóan zsúfolva és a leglátogatottabb helye Aradnak. Senki sem háborgatja a Marosban és a gyönyörökben uszálókat. Néha ugyan akadnak profán emberek, akik nem tudnak beleilleszkedni a jövő társadalmába. Ezek ruhástól lépnek rá a szent földre és hajuknál cibálják ki a vizből a síró asszonyokat és pofonokat osztogatnak egy-egy megrémült fiatalembernek. Ezek a maradi emberek rendszerint férjek, tehát nem kell őket komolyan venni.

A strandriport nem lenne teljes, ha kifelejtjük a vízbevalókat, akiknek a száma nem is olyan csekély. Kimennek fürdeni és annak rendje és módja szerint belefutadnak a vízbe. Egy vigasztalásuk azonban mégis van: rájuk nem vonatkozik semmiféle erkölcsrendészeti törvény... (p. g.)

A magyarság tegye meg kötelességét

Összeírják a nem jelentkezett állampolgárokat — 50 ezerre tehető az eddig jelentkezettek száma — Magyar érdek, hogy az elmaradottak is kérjék felvételüket

(Saját tudósítónktól.) Egyetlen nap választ még el bennünket július 21-től s a hétfői napon lezárul az állampolgársági jelentkezések eddigi rendje. Egy nap még, s aztán közszemlére kerül ama boldog halandók egyelőre ideiglenes névsora, akiket Arad város vezetősége teljes jogu román állampolgároknak ismert el. Ma még teljes gőzerővel folytatók a jelentkezések, mint az utolsó pillanatokban se szeri, se száma azoknak az öslakóknak, akik végre feleszmélve eddigi közömbösségükből, most a tizenkettedik órában próbálják biztosítani román állampolgárságukat.

Igazolás gőzerővel.

Belejezőshöz közeledik az állampolgárok összeírása, az eddig jelentkezettek elbírálásán a hivatalos apparátus a szó teljes értelmében éjjel-nappal, megállás nélkül dolgozik, hogy a törvény által kitűzött határidőre készen álljon az állampolgárok listája. Ez a határidő ugyan egészen a küszöbön áll, — mindössze egyetlen nap esik még közbe — a mai napig, még egyáltalában nem áll rendelkezésre semmiféle pontosabb számszerű adat arra nézve, hogy vajjon ténylegesen hány aradi lakos kerül bele az állampolgárok ideiglenes listájába.

Hányan jelentkeztek?

Az állampolgársági hivatal összeírása ugyanis — mint ismeretes — úgy történt, hogy csakis a családok nevét vették indexbe, viszont arról semmiféle kimutatás nem készült, hogy mennyi a családtagok száma, hogy hány hozzátartozó részesül a családtagok révén az állampolgári jogokban: így tehát ezidőig csupán az állapítható meg, hogy az állampolgársági jelentkezések száma meghaladta a 16000-es számot s így egy családfőre átlagosan három családtagot számítva, a hivatalos körök véleménye az, hogy hozzávetőleges számításal mintegy ötven-ötvenötezerre tehető az állampolgárságot kérő aradiak száma.

Akik elmaradtak.

Így tehát, ha ezt a számot vesszük alapul, még mindig fennáll annak a lehetősége, hogy körülbelül nyolc-tízezerre tehető azoknak a száma, akik a felhívások, figyelmeztetések dacára sem jelentkeztek mind a mai napig állampolgársági joguk érvényesítése céljából. Megdöbbentően nagyra látjuk, érthetetlennek tartjuk ezt a horribilis számot. Nem tudunk kellő magyarázatot adni, hogyan is történhetik meg, hogy ez az Arad város lakosságának jelentékeny százalékát kitevő tömeg a maga önkéntes elhatározásából, vagy könnyelműködésből elveszítse azokat a nagyfontosságú minden vonatkozásában jelentős jogokat, amelyek az elismert állampolgárságból fakadnak. Nagy vétket, nehezen jóvátehető bünt követnek el ezek a polgárok, akiknek soraiban bizonyára jelentős számmal szerepelnek öslakosok is, önmagukkal, családjukkal, de elsősorban az ittlé magyarsággal

szemben is. Hiszen minden ittlé embernek intő példa gyanánt kell, hogy szolgáljon az elmúlt öt esztendő sok-sok szenvedése, hosszú küzdelme, amelyet az itteni kisebb ségek, főként és elsősorban az erdélyi és bánági magyarság folytatott a maga igazáért, a maga tételes törvényekkel is biztosított jogaiért.

Jelentkezzünk utólag.

Láttuk és tapasztaltuk, hogy mennyi bajt, hátrányt okozott az első esztendőket mezev, okoseredett passzivitása, amelyen az évek múlása sem segített. Láttuk, hogy később, mikor a magyarság porondra lépett, hogy teljes vértetben fejege a küzdelmet a maga népkisebbségi jogainak megvédésére, milyen nagy akadályokkal kellett minden egyes embernek, harcosnak, közkatonának és vezetőnek megküzdenie azért, hogy a magyarok ezrei, tízezrei nem éltek törvényes jogaikkal. Hogy a sok-sok hátrány közül csak egyet említsünk: nagy kár volt a választói jognak meg nem szerzése, aminek természetes, bár igen keserű és fájdalmas következtése az volt, hogy ittlé közel kétmilliónyi magyarság mindössze három képviselőjét küldhette be a bucarestii parlamentbe.

A magyarság becsülete.

Ezer és egy más ok, fontos szempont szól tehát amellett, hogy a halogatóknak, a nemtörődőknek fel kell eszméniük letargiájukból s érezzék át azt, hogy igenis kötelességük a román állampolgárságot megszerezniük, hiszen — a törvény szerint — ez minden joguk az alapja. Még nincs késő. Arad város vezetőségének igazán dicséretreméltó törvénytárgyazata lehetővé teszi, hogy a közszemlére kitűzött harminc nap alatt még jelentkezhetnek az elmaradottak, s hiteles adatok, igazolások, ellenében be is kerülhetnek az állampolgárok listájába. Egy percet, egy pillanatot sem szabad késlekedniük a kimaradottaknak, tartásuk becsületbeli kötelességüknek ezt az utólagos jelentkezést, mert az erdélyi és bánági magyarság nagy és súlyos érdekei diktálják azt, hogy Arad városának egyetlen magyar lakosa se maradjon ki az állampolgárok névsorából.

A nem jelentkezők összeírása.

Arad város vezetősége különben maga is pontosan meg akarja állapítani, hogy hányan vannak és kik azok, akik a kitűzött törvényes határidőig nem kívánták érvényesíteni állampolgársági jogukat. A jövő héten megkezdődnek Aradon a tankötelesek összeírása s a kiküldött bizottságok — ez összeírás céljából — házról-házra járnak az egész városban. Robu János dr. főpolgármester elrendelte, hogy e bizottságok, amelyek tagjai ugyszólván kizárólag tanítók, megfelelő listákkal és nyomtatványokkal láttassanak el s a főpolgármester egyenesen kötelességükre tette, hogy hivatalos megbízásuk teljesítése közben írják össze azokat is, akik állampolgár-

ságuk ügyében egyáltalán nem jelentkeztek. E rendelkezés végrehajtásával aztán pontos képet, számszerű és névszerinti kimutatást kap a város vezetősége arról, hogy kik azok, akik — bármilyen okból is — nem kívánnak a román állam teljes-jogu polgárai közé tartozni.

Egy állampolgári igazolás.

Ez az állampolgárság megszerzésének minden mozzanatát ismertető cikkünk nem lenne azonban teljes, ha meg nem állapítanánk azt, hogy az állampolgárság megítélésé dolgában Arad város vezetősége mennyi körültekintéssel, igazán a város lakosságának érdekeit tartva szem előtt, járt el. Nem ragaszkodtak a törvény rideg betűjéhez, nem azon törekedtek, hogy megnehezítsék az állampolgárság megszerzését, hanem ellenkezőleg — minden jogkeresőt támogattak, segítettek s a körülmények jóakaratu mérlegelésével igyekeztek mindenkit az állampolgárok névsorába bejuttatni. A megértő, jóakaratu támogatás dolgában különösen Robu János dr. főpolgármester és Angel István dr. polgármester mutattak példát. Egy példát említsünk csak fel, amely mindennél többet mond. Egy ismertnevű aradi magánzósnak — öslakó fiúknak, még a nagyapja is Aradon született — 1920-ban életveszedelemesen meg-

betegedett a felesége. A nagybeteg uriaszony, akinek sürgős operálása vált szükségessé, azt a határozott kívánságát fejezte ki, hogy csak Budapesten operáltatja meg magát. Akkoriban azonban még egyáltalában nem lehetett utlevelet kapni. Az illető ur kétségbeesett tanácsalansággal küzdött, az operáció rendkívül sürgős volt. Mit volt, mit tennie: repatriáltatta magát, mert akkor ez volt az egyetlen mód, hogy rövidesen Budapestre juthasson. Fel is vitte feleségét Budapestre, ott meg operáltatta. Három hónapra rá azonban meg halt az uriaszony, s a férfi a temetés után nyomban visszajött Aradra s azóta is itt él. Most aztán, a jelentkezések során kérte a román állampolgárságot. A törvény rideg betűi szerint — repatriált lévén — el kellett volna őt utasítani, dr. Robu főpolgármester igazoltnak látta, hogy az illető urnak nem volt szándékában Aradról végleg elköltözködni s a repatriálása csupán a körülmények kényszerítő hatása alatt történt, felvette az állampolgárok közé.

Csak egy eset ez a sok közül, de ez maga is eléggé bizonyítja, hogy a város vezetőségének minden törekvése az volt, hogy Arad város minden arra jogosult lakosa tényleg megszerezhesse a román állampolgárságot.

Borzalmas vasúti katasztrófa Olaszországban

Négy halott, negyven sebesült

Rómából jelentik: Súlyos vasúti katasztrófa történt Saranno állomás közelében, ahol a vonat mozdonya tolatás közben a saját vasúti kocsijának ment neki. A vasúti kocsit teljesen tönkrement és a

lent ülők közül négyen meghaltak és negyvenen sebesültek meg. A halottak között a mozdonyvezető és egy fiú volt. A borzalmas katasztrófáról közelebbi részletek hiányoznak.

Veszedelemes tűz Aradon

Leégett fűszerüzlet.

(Saját tudósítónktól.) Veszedelemes tűzvész dühöngött ma hajnalban Aradon a Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni) tér 56 számú házban. Kerner Ignác, a ház lakójának családja hajnalban fél két órákor fojtogató füstszagra ébredt fel. Rémülten kezdtek kutatni a füst eredete után és kiderült, hogy a lakás mellett levő fűszerüzlet, amely Stern Zsigmond tulajdona, lángokban áll. A ház lakói kirohantak az utcára, ekkor már a tűz annyira elharapódzott, hogy a redőny felett lángok csaptak ki. A veszedelemes tüzről azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely teljes felszereléssel jelent meg a helyszínen. A fűszerüzletben nagymennyiségű éghető anyag volt felhalmozva. A hordószámra felraktározott petróleum, szesz és egyéb veszedelemes anyagok miatt az üzletteliséget csak a legnagyobb körültekintéssel lehetett megközelíteni. A tűzoltóság önfeláldozó munkájának árán, amely nem egyszer életveszéllyel járt, a tüzet a reggeli órákban lokalizálták. A veszedelemesebb éghető anyagokat sikerült idejekorán az üzletből kihalozni, egyéb-

ként a bolti helyiség minden árujával és berendezésével a tűz martaleka lett. A kár felülmúlja a százezer lejt. A helyszínen megjelent rendőrség egyelőre nem tudta megállapítani a tűz keletkezésének okát. Ebben az irányban megindult a nyomozás.

Százmilliókra rug a kár a CFR-nél

A használhatatlan vagonokat nem javítják. — Külföldi gyárak már cse reájánlatokat tettek, de nem találtak meghallgatásra.

Bucurestiből jelentik: A Dimineata munkatársa beszélgetést folytatott a CFR egyik tekintélyes és a dolgokat közelebről ismerő mérnökével, aki részletes adatokat szolgáltatott a lejki- és belkölvi árfolyamcsökkenésének az ügyéhez.

— A román államvasutaknál — kezdte a mérnök — százmillióvesztéseket okoz, hogy a tisztviselők nem tudnak és nem akarnak takarékoskodni. Való igaz, hogy 150.000 személy- és állatszallító vagon közül 45.000 van forgalomban.

— Azt a részt, amely ma használhatatlan, nem is javítják. Az

B. királyságban több ezer román és majdnem hatszáz széles vágányu orosz mozdonyt a rozsdá eszik.

— Szó volt arról is, hogy a járvási kisédelmeket cserével tegyük jóvá. Több használhatatlan vaggont adjunk oda egy jóért. A külföldi gyárak tettek is ajánlatokat, mert a nálunk parlagon heverő anyag a külföldi szakemberek részére hatalmas vagyont képvisel. Az ajánlatokat azonban az Irodákba lepte agyon a por, míg szótében-hosszában megindultak a kesergések az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét illetőleg. Természetes, hogy könnyebb a menedjüket felemelni, mint az így pusztuló anyagot értékesíteni.

Visszaemlékezés Zolára

Mennyit kerestél a nagy író husz év alatt.

Parisból jelentik: Zola Emiliének nemrég leplezték le a szobrát Párisban. A leplezés előtt és után is az Irodalmi Revue állandóan Zola munkásságával, munkáival, életével foglalkoztak és foglalkoznak még most is. A *Les Nouvelles Littéraires* című folyóirat egyik legutóbbi számában például azt mondja el, hogy mennyit kapott Zola egyes kéziratáért. Zolát írói munkásságának kezdetén, a *Le Curé* megjelenése után, Charpentier szerződtette, akinek fiz éven át dolgozott. Minden évben szállított egy-egy kötetre való kéziratot s ezért minden hónapban kapott ötszáz frankot. Így írta *Le Ventre de Paris*, *La Conquête de Plassans* és a *La tante d'abbé Mouret* című regényeit. A sikerei után kiadója, úgy mint más íróknál, olyan szerződést kötött vele, amely szerint könyvének minden eladott példányá után negyven, később pedig hatvan centimeot kapott. 1892-ben a Rougon-Marquart ciklusból egymillió háromszáznyolcvanezer példány fogyott el, amely Zolának nyolcszáz ezer frankot jelentett. Ezalatt az idő alatt fordításokkal még kétszáz ezer frankot keresett, úgy hogy végeredményben tizenkilenc hatalmas kötet után és husz esztendőig tartó munkával Zola keresett körülbelül egymillió háromszáz ezer frankot.

— Óriási erdőégések Kanadában. Newyorkból jelentik: Óriási erdőégések vannak Kanadának a Csen des Océan felőli részén. Kanada államban állandóan tüzörsegek cirkáznak, hogy a tüzitenger a lakott területekre ne hatolhasson. A lakosság menekül a környékből és az eddigi anyagi kárt fel sem tudják becsülni. A hirtetők számát eddig még nem lehet biztosan tudni. Egyes híradások szerint eddig 280 halottja van az utóbbi idők legnagyobb erdőégésének.

VASÁRNAPI KRONIKA

Füle mögöl előszedi a penicillussal metszett fehér ludtollat a krómikás és rójjá egymás mellé a betűket a fehér papirostra. A betűk sokasodnak, sorokká növekednek és kikerül belőlük egy hét története. Az íródiák merészségéért, hogy kommentárjaival füszerezni meri a száraz históriát, bocsánatot kér a nyájas, de türelmet len olvasótól.

Vége felé közeledik az állam polgársági jelentkezés, összeírás, igazolás, benyújtás és egyéb szép elnevezésű valam. Igaz, hogy a terminust egy párszor meghosszabbították, de most a komoly városi urak azt mondják, hogy ez a meghosszabbítás az utolsó. Aki még most sem jelentkezett, az várjon tíz esztendőig és ha közben elrekriválnak a lakását, elvonnák iparjogát, áttennek a határon, megismerkednek a rendőrséggel, szigurancával, határrendőrséggel és egyéb ehhez hasonló intézményekkel, ne törődjék vele, tíz esztendő alatt elintézik az ő sorsát is. Olyan szép szavak hallatszottak a város házárol ehhez az indolens közönséghez, olyan szépen figyelmeztették, hogy az Istenért, gyere már be hozzánk jelenkezni, hisz senki sem harapja le az orrodát, derék állampolgárjelölt. Nem olyan nagy dolog az egész? felmutatod a megkívánt megszámílat hatatlan okmányt és már fel is vagy véve. Csapj fei öcsém, adj kezet, állj be állampolgárnak, idd ki ezt a méregserleget és jöj velünk adófizetőnek... Aki mindezek után is elkerülte a városházát, megérett úgy a földi, mint a földalatti pokolra. Azt hisszük, hogy az előbbiben sokkal tiamarabb lesz része, mint gondolná.

Első léptünk már félhivatalosan is világvárossá. Tévedés azt hinni, hogy világvárossá léteünkhöz, nem tudom én micsoda nagyszerű közintézmények, esetleg precízül működő posta, villamos, rádió, na meg nagyszerű közkórház, operaház és egyéb ilyen holmik kellene. De hogy. A nagyvárosiassághoz építések kellene. Gondoljuk csak el, Newyorkban, Londonban, Párisban, Berlinben és Bécsben mindennap eltűnik husz-harminc ember. A lapok már külön rovatokat tartanak fenn az eltűnések részére. Még az ezeknél kisebb városokban is eltűnik naponta egy-két ember. Mi eddig szomoruan nélkülöztük az eltűnteket. Ez olyan becsületes város. Itt este

Wild Endre dr.-t nem vették fel az állampolgárok közé.

Az aradi minoriták volt rendfőnöke a visszautasítottak listáján.

(Saját tudósítónktól.) Aradváros polgármesteri hivatala ma érdekes, feltűnést keltő szenzációval szolgált: hivatalosan közölte, hogy Wild Endre dr.-t, a minorita rend exfőnökét nem veszi fel az állampolgárok listájába. Az elutasítás indoka az, hogy Wild dr. bár aradi születésű 1918-ai megelőző

mindenki szépen lefeküdt és eszébe sem jutott nyomtalanul eltűnni. Loptunk, csaltunk, sikkasztottunk, betörtünk, néha gyilkoltunk is, hamis csödbe is kerültünk, házasságot is törtünk, de még soha nem tűntünk el. Mik ezek az előbb feisorolt bűntények egy jóajta eltűnéshez képest. Szamba sem jöhetnek. De most már ez másképpen lesz. Ajánlatos lenne szobrot emelni az első apostol-eltűnteknek, akik városunkat imigyen a világvárosok nivójára emelték. Most már még sem kell lepődni, ha a jövőben eltűnik az adóvégrehajtó az adókkal együtt, a hitelző, közöttük a szabó, suszter, divatárus, az uzsorahiteif nyújtó bank, a stájeroló háziur és a többi. Az eltűnök sora megkezdődött, csak éppen folytatni kellene. Ha a fennnevezettek folytatni akarják a sort, mi szívesen hírt adunk az ő eltűnésükről is.

Konferenciák hetét éljük. A kisantant prágai konferenciája a szokásos nyilatkozatokkal, díszbédékekkel és díszvacsorákkal együtt már elmúlt, most Londonban nyilatkoznak. Díszvacsoráznak és díszbédékelnek Európa sorsának intézői. Macdonald és Herriot uraknak úgy fáj ennek a szegény Európának a sorsa. Istenem, mennyit is szenved ez a szegény teremtmény. Hamar segíteni kell rajta. Ez pedig konferencia nélkül el sem képzelhető. Macdonald ur kifejti, hogy ő békét akar, Herriot ur is kifejti, hogy ő békét akar, de ő másképpen akarja, mint kollegája. Azután jön a belga ur és ő is békét akar, az olasz ur is csak a békét akarja, meg a japán, az amerikai, a román, a jugoszláv, csehszlovák mind-mind a békét akarja, de természetesen mindegyik másképpen mint elődje, vagy az utána következő. Ilyenformán a nagy békeakarásból nagy békétienség lesz, mert ahhoz, hogy ez a szegény Európa végre-valahára békéhez jusson, előbb maguk között kellene megegyezni. Előreláthatólag két hétig fognak majd harcolni a delegátusok, számszerint százan, a nagy békén és azután szépen széjjeloszlanak, hogy majd megint összejöjjenek valamelyik metropolisban nyilatkozni, díszbédélni és díszvacsorálni. Hogy Európa urral ezalatt mi történik? Istenem, még elég konferenciát lehet összehívni, az időből kitelik — és hány város van még, ahol egyáltalán nem volt konferencia...

időben nem tartózkodott négy éven át egyhuzamban, s így nem szerzett Aradon illetőséget, mert a volt rendfőnök csak 1917 óta lakik megszakítás nélkül Aradon. A visszautasítottak listáján Wild dr.-on kívül még a következők szerepelnek: Steinberg Rudolf és családja, Schimanek Lipót és családja, Weichelt János és családja, Gelinek Lotte, Zelezní Ernőné, Matzer Sándor, Krebsz Vencel és családja, özv. Centazoné született Karácsonyi Gizella, Gota Ata

naž és családja, Zambo Sándor és családja, Varga Gyula, Zimmer János, Mutnyánszky Györgyné, Mutnyánszky József, Stampfel József és családja, Pintér Ármín és családja.

SZÍNHÁZI MŰVESEK

* Az aradi nyári színház műsora. Vasárnap este: Piros bugyelláris, népszimű. Barics Gyula felléptével. Hétfőn: Süt a nap. Olcsó helyárakkal.

* A timisoarai színház műsora. Vasárnap délután 3 órakor: Meghalok utánad, este 6 órakor: Hol a férjem? és este 9 órakor: Tancok királyi.

Az aradi színházi iroda hírei.

* Barics Gyula a Piros bugyellárisban lép fel újra a színházban s a kiváló népsziműművelő Csillag örömmester szerepét játssza el. Megiehetően hosszú idő után jelenik meg újra a közönség előtt Barics és így természetesen nagy számú tisztelői meleg ünneplésben készülnek részesíteni kedvencüket. Partnere Horváth Mici lesz, a többi főszerepeket pedig Follinuszné, Tibor Lőrinczi Gizi, Jávor, Gyöző Darvas játsszák.

* Horváth Mici és Róna Dezső bucsuja a jövő hét csütörtökén és szombatián lesz a Toscában, illetve Pompadourban. A két bucsufelépésre az elővételi pénztár árusítja a jegyeket.

* Olcsó helyaru színházi előadás. Hétfőn a legkedvesebb magyar vigjátékok egyikét, a Süt a nap-ot eleveníti fel a színház. Ennek a hangulatos vigjátékunkat reprizét rendkívül olcsó helyárakkal mellett tartják meg. Nagypáholy 200, kispáholy 160 lej, a földszinti helyek ára 40—30—20—15, az erkélyes 15—10—6 lei és a karzat 2 lej.

* Aradi énekművész hangversenye. Vatan Livia operaénekesnő hangversenyét e hó 29-én este fél tíz órakor tartja meg az aradi Kulturpalota nagytermében.

* Lepa Dóra hangversenykörútja. Lepa Dóra aradi hangversenyesnő augusztus elején művészi körútra indul az erdélyi furdóhelyekre. A művész körútját Aivaca furdón kezd meg.

* A „Genius” júliusi száma kedden szenzációs tartalmakkal jelenik meg.

* Szegő Lilly szép sikere Timisoarán. Szegő Lilly, az aradi színház kitűnő művésznője három estét vendég szerepelt Timisoarán szép sikerrel. A stílusos prima donna a *Meghalok utánad* című operettjátékban lépett fel és a sajtó a legmelegebben emlékezett meg nagyszerű tancstudásáról és decens játékáról. A közönség meleg szeretettel ünnepelte az aradiak kedvenc szubrettjét.

* Tyukok lapja (a „Fáklya” melléklete). Kinevezetlen Lajos (Nádas), Ami a rádiót is lepipálta, Az elveszett tárcsa, Almodó sirlama, Objektív kritikát! A kísérleti robbantás, Szenzációs hírek, Tréfás apróhírdetések, stb. című érdekes cikket közöli az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

Hogy indult meg egy polgármesteri karrier

Miként lett Angel István kataszteri díjnokból Aradváros műszaki segédtisztje — Amikor a nagybataimú podeszta jelöltjét kellett legyőzni

(Saját tudósítónktól.) Aradváros örökifjú polgármesteréről, Angel István dr.-ról szól ez a néhány sor. Angel polgármesterről, aki rövid három hónap múlva életének talán legjelentősebb dátumához érkezik: jubilál, közszolgálatának harmincéves évfordulóját üli meg. Harminc, nehéz munkával eltöltött esztendőre tekinthet vissza Aradváros polgármestere, akin — úgy látszik — nem fog az idő vasfoga. Amnyi egyszerűséget, ambíciót, tette készsége, munkakedvet talán a legfiatalabb közigazgatási gyakornokban sincs mint amennyi még ma is buzog Angel Istvánban, akinek pedig harmincesztendő a közszolgálatában eltöltött múlt a hátmögött. Nagy idő ez a harmincesztendő, de imponálóan szép íve lép az a pályafutás is, amelyet ezidő alatt Angel István befutott a kataszteri felmérési felügyelőség kis díjnokából harminc esztendő alatt. Aradváros polgármestere lett.

Az első kétfesztendő Angel István harmincesztendő közszolgálatából nem fűződik Aradváros közigazgatási történetéhez, huszonnyolc esztendőnek előtte lépett Angel István arra az útra, amely ha sok munka, fáradhatatlan szorgalom és munkabírás árán is, immáron a város életében az egyik legmagasabb polchoz vezetett. Huszonnyolc esztendő múltak el azóta, hogy a kataszteri díjnok megkezdte közigazgatási pályafutását, mint az aradvárosi mérnöki hivatal segédtisztje. Ez volt az első lépés, de az erre való rálépés — amint ezernyi emlékei között keresgélve maga Angel polgármester mondotta el nekünk — nem volt túlságosan könnyű dolog. Bizony a kis kataszteri díjnoknak erős küzdelmet kellett végigverekednie, amíg végre bekerült hefeft a „diszes“ pozícióba, a mérnöki hivatal segédtiszt állásába. Mert egyáltalán nem volt könnyű dolga az állás elnyerését illetően Angelnek. Hatalmas ellenfelek akadnak a kis kataszteri díjnoknak a város akkori nagyteknéjű polgármesterében Salacz Gyulában, aki egyik nagyon távoli atyjafiát akarta ez állásba ültetni, annál inkább, mert az akkori városi segédtisztek között, a műszaki segédtiszt állás volt a legbőségesebben dotált: 900 kemény forint évi fizetés. Ugy történt, hogy amidőn a műszaki segédtiszt állás megírtesedett, az ifjú Angel, akkor még kataszteri díjnok, jelentkezett Virágh Lajosnál, az akkori városi főmérnöknél, s jóakarátát, támogatását kérte ez állás elnyerése céljából. Virághnak megtetszett a bátor fellépésű fiatal ember, karongfogta, s nyomában bevitte Salacz

Gyulához, Aradváros akkori rejtett polgármesteréhez. A szigorú podeszta nem valami nagy barátsággal fogadta a pályázó fiatal embert, annál kevésbé, mert a műszaki segédtiszt állásra neki már meg volt a maga jelöltje: távoli rokonát Hollósi Lászlót akarta oda kineveztetni. Az ifjú Angel erősen faggatni kezdte a polgármestert, kikérdezte mindenről, végül a pályázatok történetében szokatlan módon akarta elriasztani. Elrejtette, hogy az ifjú pályázónak műszaki tudományából külön vizsgátnia kell, s ezzel nagykegyesen el is bocsátotta magas színe elől.

Virágh főmérnök, aki köztrdómásulag nem volt valami jóviszonyban Salacz polgármesterrel, megvigasztalta a megszeppen ifjút:

— Ne féljen, Pista öcsém, jöjjen csak fel a hivatalba, a vizsgarajzot megcsinálni, aztán ne törődjön semmivel. Akárhogy, akármit, maga lesz a műszaki segédtiszt.

A vizsgának fényesen megfelelt Angel, még maga Salacz polgármester is meglepedését fejezte ki, Virágh Lajosnak pedig gondja volt arra, hogy a polgármester protezséje ne lisse el az állásától Angel Pistát. Személyesen ment el Fábrián László akkori főispánhoz, s oly melegen pártfogolta a kis kataszteri díjnokot, hogy annak egy szerre nyert ügye lett: 1896 február 20-án Aradváros polgármestere főispáni leiratot kapott, amely közölte, hogy a műszaki segédtiszt állásra Angel Istvánt nevezték ki Aradvármegye és Aradváros főispánja. És 1896. március 1-én el is foglalta az állását Angel István, rálépett az első lépcsőre, amely ime huszonnyolc esztendőnek múltán Aradváros polgármesteri székéhez vezetett.

Az öngyilkosok városa

Társadalmi mozgalom indult meg Budapesten a tömeges öngyilkosságok meggállítására.

Budapestről táviratozzák: A legtöbb idöben rengeteg öngyilkosság fordult elő Budapesten. Naponta négy-öt ember követett el öngyilkosságot, vagy öngyilkossági kísérletet. Az ijesztő nagy számban előforduló öngyilkosságok megszüntetésének módzataival foglalkoznak most a különböző társadalmi egyesületek. Ezek közül a társadalmi egyesületek közül az öngyilkosokat védő iroda felhívást bocsátott ki a közönséghez. Felhívják a kétségbeesett embereket, hogy meggondolatlanul és könnyelműen ne dobják el maguktól az életet, hanem forduljanak az öngyilkosokat védő irodához segítségért. A meleg hangú fel-

hívást különösen a nőkön intézték, akik legtöbbször apró kellemtelenségek miatt s halálra szánják magukat.

KIS CIRKUSZ

Itt az uborkaszazon avagy

hogyan készül a szenzáció

I. **Állampolgár János és Adóalany István** régi haragosok. Találkoznak az utcán és pár percig nézeteltérnek, majd kölcsönösen tetteleg inzultálnak. Csődület, rendőr, felírás. Szereplők el. Egyébként nyár van, szerkesztőségi kacsatar talék teljesen kimerülve, pótkarcsák még nem érkeztek meg, kisujjból már nem lehet szopni, mert az teljesen összeaszott, hasból szintén nem lehet inni, mert pillanatnyi hasfájás van jelen. Az uccai intermezzo kapóra jön: szerkesztői utasításra szépen kiszinezve kikerül száz sor, alcímekkel. Szerkesztő boldog, helyzet megmentve.

II. **Szomszéd város.** Szerkesztőségi helyzet ugyanaz. Kacsatartalek fogyóban, kisujj, has, stb. Szerkesztői utasításra átveszik a szomszéd város szenzációját hatalmasan felújja. **Állampolgár Jánost itt már megölik.** Belekevernek egy kis rendőri brutalitást is. Kész a szenzáció, helyzet megmentve.

III. **A szomszéd állam városa.** Helyzet ugyanaz. Kacsatartalek fogyóban stb. Megfordítják, megfelelik, megtalálják a cikket, előbekerül az eredeti tudósítás, jelző is. Itt már határozott rendőri brutalitárról irnak és egy helyett két Adóalanyt és Állampolgárt küldenek a másvilágra. A halott rendőrök száma felszaporodott háromra.

IV. **Jön a világsajtó.** Az első állomás a bécsi **Presse.** Itt is nyár van, helyzet ugyanaz, kacsatartalek fogyóban stb. Lefordítják, megfelelik, megtalálják a cikket, előbekerül az eredeti tudósítás, jelző is. Itt már határozott rendőri brutalitárról irnak és egy helyett két Adóalanyt és Állampolgárt küldenek a másvilágra. A halott rendőrök száma felszaporodott háromra.

V. **Páris, Figaro, Journal, Temps** stb. Nyár, meleg, uborkaszazon friss kacsák még nem érkeztek meg Amerikából. Kapóra jön a **Presse.** Fordítás. **Itt már tömeggyilkosság lesz, a halottak száma tízenkettő. Rendőrhaltak száma kilenc.** Páris felháborodik és Balkánt emleget.

VI. **Londonban a Times** már forradalomról ír és saját kiküldött tudósítója arról számol be, hogy **kormánycsapatok vannak utban.** Eredeti tudósítás arról is beszámol, hogy az **Állampolgárok legyilkolják az Adóalanyokat és vizsont, míg a rendőrség mindkettőt jüket.** Balkánt emleget és óvatosságra int a kölcsönös szemben.

VII. **Newyork polgárháborút** és véres barrikádharcokat talál fel olvasóimnak és a kiünnelvény horitársak gyűjtést indítanak, amelynek lebonyolítására egyület alakítanak diszelnökkel, rádival és táncteremmel.

VIII. Idehaza a kihágási bíróság uccai botrányért száz lej pénzbírságra ítéli Állampolgár Jánost és Adóalany Istvánt. (k. s.)

A buziási nábob hagyatéka

Az ötvennégy millióra becsült vagyont új bizottság kétszázhuszmillióra becsülte.

(Saját tudósítónktól.) **Muschong Mihály,** duggazdag lagoi földbírókos, Buziás fürdő télen elhunyt tulajdonosának hagyatéka körül, mint ismeretes nagy kavargás keletkezett. A hagyatékok felbecsülésére egy bizottságot delegáltak, amelynek tagjai **Vlad Viktor** temesvári polittechnikai tanár, dr. **Patlicu** temesvári közjegyző, dr. **Sebestyén** Lajos ügyvéd, dr. **Porumb,** dr. **Podrácz,** **Szappanos** tanre és az elhunyt vejei voltak. Ez a bizottság **Muschong Mihály** hagyatékát 54 millió lejre becsülte. A sajtó állandóan foglalkozott a hagyatékok ügyével és megállapította, hogy a bizottság által megbecsült összegnél sokkal nagyobb értékű a duggazdag birtokos hagyatéka. A sajtó cikkei nyomán a pénzügyminiszterium felülvizsgáló bizottságot delegált a hagyatékok átvizsgálására, amelynek tagjai **Arzenovici Gyula** temesvári pénzügyi vezérfelügyelő, **Faur Livius** iparfelügyelő, **Vasilescu Flórián** pénzügyminiszteriumi delegátus s **Mosoiu mérnök** voltak, akik a hagyatékok felülvizsgálás után 220 millió értékben becsülték meg. A második bizottság megállapítása után vizsgálat indult meg, hogy az első bizottság nem-e rosszhiszeműleg becsülte ilyen kevésre a hagyatékokat, hogy az állam 170 millió lej utáni illetékekkel károsodott volna.

A gyilkos aradmegyei lelkész birtokügye

A forradalmi idők epilógusa az aradi törvénytörvényeken.

(Saját tudósítónktól.) Még a forradalmi időkbe visszanyúló bűnpörben hirdetett ki ma jogerős ítéletet Kovács József ítélőtáblai bíró az aradi törvénytörvényeken. A pör előzményei rendkívül érdekesek. **Cinkoczkó János** református lelkész volt az aradmegyei Óvassánd községben. A forradalmi időkben a lelkész, hogy a saját és akörméke lakó birtokosokat megvédje a rabló parasztok betörései ellen, védelmi csapatot szervezett. Ez a védelmi csapat 1918. november 4-én összeütközött a parasztokkal és ebben az összeütközésben **Cinkoczkó János** három parasztot fegyverrel agyonlőtt. Hosszu ideig volt a gyilkos vizsgálati fogságban, majd kaució ellenében szabadlábra helyezték. Ekkor **Békéscsabára** költözött és aradmegyei birtokát, amelyre a meggyilkoltak hozzátartozói 180 ezer korona követelést betábláztak titokban eladta. Az új határmegállapítás után, mint idegen állampolgárt, **Cinkoczkó** nem lehetett felelősségre vonni és nyomozó levelet adtak ki ellene. **Cinkoczkó** néhány héttel ezelőtt levelet intézett **Sommer Nándor** aradi ügyvédhez, amelyben kéri, hogy mivel bűnügye az 1922. évi amnesztia rendelet értelmében kegyelen-

alá esik. Kérjen pertörést. Sommer beadványára elsőfokon az aradi törvényszék megszüntette az eljárást a lelkész ellen, de a meggyilkoltak hozzátartozói a bíróság ítélete ellen fellebbezéssel éltek. Másodfokon a temesvári ítéletábra tárgyalta az ügyet, amely az elsőfoku ítélet jóváhagyásával pertörést rendelt el.

HIREK

— **Pasics ismét lemond.** Belgrádból jelentik: Az Avala-ügynökség jelentése szerint Pacics miniszterelnök lemondása küszöbön áll. A minisztérium lemondása esetén új választások válnak szükségessé.

— **Budapest új kormánybiztosa.** Budapestről táviratozzák: A magyar főváros új kormánybiztosa Terstyánszky Kálmán helyett hirtelen Bessenyei Zeno képviselő lesz. A képviselő Clujon végezte az egyetem és egyike a legjobb gazdasági szakértőknek Bélsen környezetében. A háború előtt Zemplénben szorgalmasan dolgozott, majd a háború kitörésekor bevonult. A háboruban egészen a forradalomig Bessenyei vezette az akciót az orosz betöréssel sújtott részek helyreállításáért.

— **Ázsiai kolera a Balkánon.** Belgrádból jelentik: Az ázsiai kolera, amely a legutóbbi időben Görögországban lépett fel, áttért a szerb-horvát-szlovén királyság területére. A déli határvidéken az utóbbi időben több koleraesetet konstataáltak. Az egészségügyi hatóságok mindent megtesznek, hogy a kór terjedését megakadályozzák.

— **Zarándokut Radnára.** Szent-Anna napján, július 27-én, vasárnap az aradi katolikus hívők Mária-Radnára zarándokolnak. A zarándokokat különvonat viszi Mária-Radnára.

— **A cluji (kolozsvári) lapkiadók és újságírók megegyezése.** Clujról jelentik: Egy heti harc után, csütörtökön létrejött a megegyezés a cluji (kolozsvári) lapkiadók és újságírók között. Az újságírók visszavonták a kiadók elé terjesztett új szerződést, és a régi kollektív szerződés maradt érvényben öt új pont kivételével. Öt pont közül keletre a kiadók lényeges kívánágának tesz eleget. Az újságírók tiszszázalékos fizetésemelést kaptak.

— **Eljegyzés.** Cseh Irénkét, Cseh Károly odorheini (székelyudvarhelyi) fanagykereskedő leányát eljegyezte Kalmár Béla, a Kalmár Nándor és Fia aradi grafikai nagykereskedő cég beirtagja. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Tanárok kiránduló-csoportja Aradon.** Calarasi és Jalomitzza városok közepiskoláinak harmincöt tanára családjaikkal egyetemben ma reggel Aradra érkeztek s megtekintették a város különböző nevezetességeit. A tanárok kiránduló csoportja — tanulmány és megismerés céljából — egész Erdélyt beutazza.

— **Értesítés.** Az állampolgársági listák a kis tanácsteremben vannak közszemlére kitéve. Az érdekeltek I. emelet 103 szám alatt ügyük iktató számát kérik, amelylyel aztán a kis tanácsteremben betekinthetik a listát. Arad, 19. Julie 1924. Robu János dr. főpolgármester.

Az élelmiszerhamisítók ellen

A hatóságok erélyes kézzel meg akarják tisztítani az aradi piacot a hamis élelmiszerhamisítók ellen

(Saját tudósítónktól.) A Közlönynek az az erőteljes hangja, amely a lelkiismeretlen élelmiszerhamisítók az emberi életet veszélyeztető visszaélései ellen halatott, amelyben felhívta a hatóságok figyelmét arra, hogy fokozott gondossággal őrködjenek a város lakosságának testi épsége és egészsége fölött, illetékes helyen teljes meghallgatásra és megértésre talált. A közegészségügyi hatóságok nap-nap után razziaikat rendeznek, erős ellenőrzés alatt tartják a piacot, s megállapították, hogy megdöbbentően nagy arányban elszaporodtak az élelmiszerhamisítók, hogy ma már az aradi piacon alig-alig akad tiszta, hamisítástól ment élelmiszer. — Olyan nagy tömegben történnék naponta az élelmiszerek eladások, hogy a vegyvizsgáló állomás va-

lósággal zsúfolásig megtelt a különböző elemzésre váró gyarmas élelmiszerekkel, ugyanarra, hogy a hivatal a mai apparátusával képes a rengeteg vegyelemzést időre elkészíteni. Amely azonban már is megállapítást nyert, hogy a piacra kerülő áruk közül főként a tejet és a tejfőt hamisítják nagy mértékben és pedig a tejet legtöbbször vízzel, néha gipszsel is, a tejfőt pedig aldtéjjel hamisítják. Az ellenőrző hatóságok ma különben a hamis tej és tejfőlet kivül nagymennyiségű dinnyét koboztak el, s azt nyomban megsemmisítették. Az egészségügyi hatóságok szünet nélkül folytatják a piacvizsgálatát, s a rajtakapott hamisítók ellen a legszigorúbb eljárást indítják meg, hogy végre is megtisztítsák a piacot a rengeteg szennyes élelmiszerhamisítótól.)

— **Amerikai utlevélkérők figyelmébe.** Az aradi államrendőrséghez ma rendelet érkezett a belügyminisztériumtól, amely szerint az amerikai utlevélkérvényezőket ezentúl a minisztérium táviratilag értesíti a kérvény elintézéséről, vagy visszautasításáról. Az amerikai utlevélkérvényezőket ezentúl husz lejt kötelesek lefizetni a kérvény benyújtásánál távirati díj felében.

— **Uj aradi ügyvéd.** Dr. Ursula Avram fiatal aradi ügyvéd kitűnő eredménnyel tette le Oradea-mareni az ügyvédi vizsgát.

— **Elnyunt magyar tudós.** Budapestről táviratozzák: Királyi Géza magántanár, a Korányi-klinika vezetője, akinek úgy Magyarországon, mint külföldön néhány száz tudományos értekezésé jelent meg és a magyar tudományos körök büszkesége volt, 44 éves korában meghalt.

Az

"Au Printemps de Bucarest"

Részvény-Társaság aradi fiókja
ezelőtt

"MISSIR"

Az előrehaladott sziszura való tekintettel, az összes raktáron levő

nyári árut teljesen saját árban bocsájtja eladásra.

Ugymint: Markizet, grenadin, mosó-selymek zefirek, epongok, Balisztok, Panama keméktb. :: Fent elősorolt cikkek közül maradékok lehetetlen olcsó árakért lesznek eladva

Történelmi relikviákat fedeztek fel Sirian (Világoson)

Rendezés alatt a híres báró Bohus-féle levéltár. —

Kossuth Lajos 600 forint adóssága. — Görgey panaszkozó levele.

(Saját tudósítónktól.) A memoár korát éljük. A közönség szívtelen megmagyarázhatatlan mozdulással veti rá magát a memoárokra: a közel és a távoli múltban élt nagy emberek minden intimitása, derűs epizódja érdekli. A háborús politikusok és az oly sokat szerepelt hadvezérek naplói, feljegyzései, kritikái, szinte nap-nap után hagyják el a sajtót, kötetekre menő irások jelentek meg Ferenc Józsefről, a tragikus körülmények között elhunyt IV. Károlyról, a legyilkolt II. Miklós cárról, Vilmos császárról, de az irók még tovább mennek, a titkos császári és királyi levéltárakból előkerülnek a múlt században oly nagy szerepet vitt állampolgárok és hadvezérek eddig féltve őrzött titkai is. Talán kevesen tudják, hogy Aradmegye egy kis községe Siria (Világos) rendelkezik az egyik legnagyobb és legérdekesebb levéltárral. Itt van a felbecsülhetetlen történelmi értéket képviselő báró Bohus-féle levéltár- és okmánytár. A poros akták, a fakult irások között rengeteg eddig még napvilágot nem látott intim levél Kossuthtól, Görgeytől, Széchenyitől, Türr Istvántól, Klapka Györgytől, Percel Mórtól, Grassalkovich hercegtől és még sok a forradalmi és az ezt követő idők nagyjaitól.

A hatalmas anyagi levéltár most áll rendezés alatt. Deák Sándor volt középiskolai tanár már évek óta dolgozik a hadhatatlanul a levéltár rendezésén és szinte napról-napra kerülnek elő az értékes relikviák egy-egy szekrényből, vagy porral fedett és rég nem használt íróasztalból. Deák tanár ur a tudós fanatizmussal, szinte együtt él a levelekkel és csak hosszas könyörgésre enged meg, hogy a kíváncsi újságíró szem beakadtáljon a múltba és annak egy-egy érdekességét a kíváncsi jelenkor elé vigye. Kerüljön elő valamilyen gyöngyházzal berakott poros almárium-ból egy érdekes levélke.

(Amikor Kossuth Lajos pénzzavarral küzdött.)

A nagy kormányzó 1837-ben bizony nem élt fényes anyagi viszonyok között, amit tanúsít egy 1837. január 5-éről Pestről kelteztet levele. A levélnek sajnos, csak a tartalmát közölhetjük, mert a lemasolást nem engedélyezték. A levél hangjából kitűnik, hogy Kossuthnak akkor számos ellensége volt, akik megakadályozták boldogulását. Anyjának négyezer pengő forint adóssága volt, amelyet a szerető fia magára vállalt és nehéz munka árán össze is hozott — hatszáz forint hitvánnyal. Mivel az adósságot ki kellett fizetni, levelet írt báró Bohus Jánosnak, az akkori aradmegyei főispánnak, az kölcsön kérte az összeget. A levélben kijelentette, hogy egy éven belül ki is fizeti a kölcsönvett pénzt. A kölcsönvételről a báró Bohus-féle levéltárban a

báró sajátkezűleg írta rá: — A pénz elküldetett. — Ugyanannak a levélnek a hátán van egy érdekes nyilatkozat, amelyet szintén az egykori főispán jegyzett oda: — Kossuth utóbb a haza áldozatja lett és legutóbb a haza Kossuth áldozatja. — Hogy tovább mi volt arról már nem beszélnek a poros irások, hogy volt-e még alkalma Kossuthnak visszafizetni a kölcsönvett hatszáz forintot, nem tudjuk. Ha igen: jó, ha nem, még jobb, mert nem mindenki mondhatja, hogy Kossuth Lajos egykor adós volt.

(Báró Bohusné-Szögyény Antonia naplójegyzetei.)

Az áldott emlékü nagyszony pontos, rendszerető nő volt, naplót vezetett és ebbe feljegyzett minden történelmi mondást, adatot és évszámot. Pár kiszakított részt nem lesz érdektelen, a közönség elé vinni. Idő: 1849. augusztus 5. A báróné kirándulást rendez az erdélyi határok felé, a főispán akkor Budapesten tartózkodik. Viszsafele a báróné észrevette, hogy a kastély ki van világítva. Belepert a házba.

— A világi és katonai előkelőségek egész kis táborával találkoztunk itt, akiket nem is tudnék elsorolni. A váratlan dolgok hatása teljesen hatalmába kerített. Alig voltam képes teljesíteni a házaszszonyi tisztet, Kossuth édesanyja, nőtestvérei, ezek férjei és 9 gyermek a középpontja annak a viaszgatalan csoportnak, mely az ebédelő nagy térképe előtt összerendezve tanakodik.

A nagyszony kastélya menekülők védhelye lesz. Augusztus 12-én Kossuth kinevezi Görgeyt diktátornak és lemondó állásáról. Görgeyben dolgozott a Kossuth iránti ellenszenv, mert máskülönben nem tette volna a nagyszonyynak a következő nyilatkozatot, amelyet szintén a naplóból szedek ki.

— Csak este hét óráról nevezett ki diktátornak — mondja nekem Görgey — holott ő már délután kettőkor elmenekült. Nos, ebből az eljárásból Ön is elfogultatlan ítéletet alkothat Kossuthról. Egyszermind nekem átnyújtotta a levelet e szavak kíséretében: Tessék megtartani, ki tudja, mi történik majd velem? Így nálamnál jobb helyre van elféve.

Délben megérkezett az orosz csapat Frohlof tábornok, Rüdiger vezérkari főnökének vezetésével és Görgey szobájában megegyezték. A történelmi könyvekkel ellentétben a Bohus levéltárban kitűnik, hogy fegyverletételi szerződés nem volt, csak szóbeli megállapodás. Délután két órakor ebédhez ültek, a nagyszony egyik oldalán Görgey, a másik oldalán Frohlof ült. Az orosz tábornok hallgatag, Görgey többek között a következőket mondja: Szerencsétlen vagyok több dologban. Tegnap is az voltam, mert nem

talni. — A nagyszony véleménye szerint ez a két Madarászra, Józsefre és Lászlóra vonatkozott. Görgey elvonulás előtt a következőket mondta: — Most még átkoz a nemzet, de tudom, hogy három hét múlva áldani fog.

(Görgey panaszkozó levele.)

Görgey Arthurnak is bűnhődni kellett azért, amiért nem volt bünyös: a szabadságharcért. Elfogták és a Klagenfurt melletti Vitrinbe zárták. Itt várta napról-napra a szabadulást, amely késett. Levelet írt a főispánnak Sziára (Világosra) a következő tartalommal:

Méltóságos Ur! Napról-napra vártam, hogy szabadságomat visszanyerjem, Pestre siethessek családomat, testvéreimet öleljem és azonnal bemulathassam magam Méltóságodnál — kevés, de őszinte szóval mondandó el legbensőbb

hálámért azon ritka, szíves fogadtatásért, amelyben Bertámot részesítette. Azonban — akitől függ szabadonbocsátatásom, fontosabb dolgokkal lehetnek elfoglalva. Ki tudja, meddig tarthat még, hogy személyesen ismerkedhessek meg Méltóságoddal. — Ezt 1867-ben írta és egy év múlva szabadon bocsátották. Közben levelet írt a nagyszonyynak, amelyben kérte a Kossuth lemondó levélét, hogy azt a családi levéltárba tehesse. A nagyszony így vissza is küldte a rábizott levelet.

Bizony a nagy emberek is kicsinyesek voltak: gyarló emberek. Jó Görgey főbornok és diktátor ur azóta odafön bizton megbékélt Kossuth kormányzó urral. Az igazságos égi bitó mindegyiknek a mérlegre tette erényét és hibáját. Ránk csak poros irások maradtak. A mai kor már nem itélkezik: a mai kornak érdekesség kell... (m. r.)

A tokaji ciklon újabb részletei

Hatvannyolc halálraítélt iskolásgyerekek csodás menekülése

Budapestről jelentik: Megirtuk a tokaji ciklon rettenetes pusztítását és hogy hatvannyolc iskolásgyermek csak csodával határos módon szabadult meg a halál torkából. Újabb hírek a következőket jelentik:

A vihar kilörése alatt a községi legelőn hatvannyolc gyomirtásra kirendelt iskolásgyermek dolgozott. A gyermekek csapát a vihar ott érte a nyílt mezőn. S mielőtt a ciklon elvonulása után az aggódó szülők, élükön Hubay Kálmán főjegyzővel a mezőre rohantak: kétségbeesve látták, hogy mind a hatvannyolc gyermek a jégtől véresre verve és a szélvihar tol összevisszatörve, a közeli pocsolyában hever. Santha Gyula

dr. községi orvos is tüstént a helyszínére sietett, a sebesült apróságoknak megadta az első segélyt, akiket — miután magukkal teljesen tehetetlenek voltak — ölben és hátán kellett hazaszállítani.

Az iskolásgyermekek katasztrófája alatt a faluban is rettenetes dolgokat művelt a vihar. Így megtörtént, hogy a rövid pár perc alatt lezuhogott felhőszakadás esővíze valóságos folyamokban rohant le a hegyről és több falubeli embert magával sodort. — Ezeknek az volt az egyetlen szerencséjük, hogy a szűk utcák kerítésein, vagy a kapuk kiugró oszlopain megakadtak, mert máskülönben menthetetlenül halálba ragadta volna őket az ár.

MOZI

xx „A szent sulpicei koldusnő“ című szenzációs filmdráma mind a két részét egyszerre vetíti vasárnaponként az aradi Marospart mozgóképszínház. A filmdráma hatalmas sikere készítette arra a Mozgóképszínház igazgatóságát, hogy még egy napig műsoron tartsa ezt a monumentális és izgalmasan érdekes drámát. Ezzel lehet tőve tesszik, hogy mindenki megnézhesse Montépin Xaver világ-hírű regényét filmen. A dráma főszerepeit a párisi Comédie Française legkiválóbb művészei játsszák. Jegyeket előreváltani este hét után a mozi pénztáránál lehet. Esős idő esetén a jegyek másnapra érvényesek.

xx „A zöldszemű szörnyeteg“ című szenzációs öt felvonásos drámát mutatja be hétfői műsorában az aradi Marospart mozgóképszínház. A dráma női főszerepét a legjobb filmművésznők egyike: Alice Joyce, a párisi Comédie Française tagja játssza.

xx Lucy Dorian és Alfons Frylands a főszereplői az Apolló mozgószínház nagyszabású filmdráájának, amelynek a szerelem áldozata címen vasárnap lesz a bemutatója. A dráma főszerepét a legjobb művészek

legújabb divatu pazar toalettijével méltán fog fellépést kelteni. A szerelem áldozata még hétfőn és kedden marad műsoron.

xx Ma utoljára vetíti még az Uránia mozgószínház. Marco, az erőember című nagyérdeklőségű filmet, amelynek nézőközönsége az eddigi előadásokon nagy bámulattal adózott.

xx Vadászkalendok Afrikában címen szenzációs érdeklőségű filmet mutat be szerdán az aradi Apolló mozgószínház. Sidney Suov afrikai expedíciójának két évi kalandjait mutatja be a film.

Egy bócsi sportegyesület a professzionizmus mellett. Az első lépés megtörtént. A WAF válaszmánya úgy határozott, hogy egyesületi léte feladja az amatőröséget és nyíltan is bejelenti, hogy professzionistának vallja magát. A határozatot heves harcok és szenvedélyes viták előzték meg, de amikor a klub elnöke bejelentette, hogy az egyesületnek oly sok adóssága van, hogy pénzügyeit másképpen szanálni nem lehet, nagy többséggel elfogadták azt a javaslatot, amely a professzionizmus nyílt bevezetését kívánja.

KÖZGAZDASÁG

Emelkedik a cukor ára

Harminc waggon havi fogyasztás. — Elfogyott a bel-földi cukor

(Saját tudósítónktól.) A bel-földi cukorkészletet már hetekkel ezelőtt felemésztette a bel-földi fogyasztás, amely egyetlen napig sem tudott megfenni importcukor nélkül. Ma már az egész bel-földi piac külföldi cukorral dolgozik és ebben az importban igen jelentős szerep jut Aradnak.

A cukorbehozatalnál ugyanis Magyarországra és Csehszlovákiára vagyunk utalva, amelyek geográfiai közelségük miatt legjobban a romániai piacon tudják értékesíteni cukorfölöslegüket. A Magyarországból importált cukor teljes egészében Aradon át jut az országba és innen történik az elosztása, de a magyar cukor jórésze szintén Aradra gravitál.

A cukor ára a lej legutóbbi esése folytán körülbelül tíz százalékkal emelkedett, de közben ismét csökkent, mert a lej Zürichben

emelkedett és a cukor iránt csökkent a kereslet. Egyébként a cukor ára teljesen követi a lej árfolyamirányítását.

Az import-cukor ára ma waggontételekben a kockacukorban 33.50 és 34 lej között van, a kristálycukor ára 31 lej 50 bani. A cseh cukor ára 3.90 és 4.15 cseh korona között váltakozik.

Mivel már közeledik az új cukorkampány, megindult az új cukor jegyzése is. Az érdeklődés meglehetősen lanyha az új cukor iránt, aminek főként az a magyarázata, hogy a gyümölcssterilis nagyon rossz és így a kevés és drága gyümölcs befőzéséhez igen kevés cukorra lesz szükség. — A nagy szárazság miatt az ország ideai cukorrépatermése igen gyengeként ígérkezik. Itt említtük meg, hogy ma Arad városának és vármegyének körülbelül harminc waggon cukorra van szüksége.

A lej Zürichben 2.42.50. Párisban 8'65

(Saját tudósítónktól.) A lej kurzusa Zürichben és Párisban is megíngott. A mai zürichi 2.45-ös nyitóárfolyamról a zárlatban 2.42.50-re esett. Párisban a tegnapi 8.90-es kurzussal szemben ma 8.65-re esett. A devizák árai paritás fölé emelkedtek és a devizák iránt kereslet mutatkozott.

HELYI VALUTAÁRAK. (Július 19.) Francia frank 11.80, svájci frank 41.85, dollár 229, dinár 2.70, szokol 6.85, lira 9.95, angol font 1010. **Kifizetések:** Budapest 365, Bécs 310, Prága 6.80, Zürich 41.80, Milano 9.90, London 1005, Páris 11.75, Newyork 230, Belgrád 2.65.

ZÜRICHI NYITÁS. (Július 19.) Amsterdam 208.37.50, Newyork 548.50, London 2402, Páris 28.07.50, Prága 15.27.50, Budapest 0.0069, Belgrád 6.50, Bucuressti 2.45, Bécs 0.0077.50.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Július 19.) Amsterdam 208.37.50, Newyork 547.25, London 2402, Páris 28, Milano 23.55, Prága 16.27.50, Budapest 0.0069, Belgrád 6.51.25, Bucuressti 2.42.50, Bécs 0.0077.50.

BUCURESTI TÖZSÉZSÁRAT. (Július 19.) **Kifizetések:** Páris 11.68, London 995, Newyork 226, Milano 9.85, Zürich 41.50, Bécs 0.0032, Prága 6.75, **Valuták:** Napoleon 800, leva 1.58, török lira 1.18, angol font 989, francia frank 12.15, svájci frank 42, lira 10, drachma 8.80, dinár 2.70, dollár 228, lengyel marka 0.00044, osztrák korona 0.0035, magyar korona 0.0028, szokol 6.90.

A MAGYAR NEMZETI BANK JEGYZÉSEI. (Július 19.) Bucuressti 355—370, lej 345—370, London 354000—359600, Páris 4130—4230

dést s kimondták, hogy nemzeti termelést biztosító bizottságot szerveznek a cukorgyárak képviselőinek bevonásával.

— A magyar takarékbetétek és folyószámiák bejelentéséről egyelőre nincsen szó. Az erdélyi lapokban több közlemény jelent meg a magyar tartozások és kötvények bejelentéséről. Az aradi pénzügyigazgatóság most kiadott felhívásában kizárólag a kötvénytulajdonosokat szólítja fel, hogy értékpapírjaikat deponálják. A takarékbetétek és folyószámi tartozások bejelentése ezidőszert nem aktuális.

— Szántásbemutató. A Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaság az International Harvester Corporation chicágói gépgyár szántógépeinek munkában való szemléltetése céljából július hó 26., 27. és 28.-án Sofronyán, Purgly László aradmegyei birtokán szántásbemutatót rendez, ahol a nevezett gyár International és Titan tractorai reggeltől estig munkában megtekinthetők. Az Aradról Sofronyára érkező vonatoknál az érdeklődőket kocsik várják. A tanulságosnak ígérkező szántásbemutatóra felhívjuk a gazdaközönség figyelmét.

— Eladott aradi ingatlanok. Domonkos Sándor és neje eladták a Str. Mária 3. számú házból az őket illető fele részét 70 ezer lejért Árpás Károly és nejének. — Bing István és neje eladták a Calea Andrei Saguna 136. számú házat 210 ezer lejért kiskorú Czukor Lászlónak. — Özy Antal Györgyné eladta a Str. Bolintineanu 6. számú házat 80 ezer lejért Müller Károlynak. — Meszarik István és neje eladták a Zimánd-dűlőben fekvő házhelyüket 50 ezer lejért Özy Antal Györgynének. — Faragó István eladta a Str. Gelu fekvő házhelyet 60 ezer lejért Soltz Gyuláné és dr. Nagy Sándornak. — Orosz Jánosné eladta a Str. Deleanu 22. számú házat 100 ezer lejért Özy Molnár Mihálynak. — Barna Péter eladta a Zimánd-dűlőben fekvő 1 hold 980 négyzetméter szántót 80 ezer lejért Siklován Istvánnak. — Szenes Henri és neje eladták a Str. Mocioni 15. számú házat 5.5 ezer lejért Farkas Mihály és nejének. — Grozescu Sándor eladta a Str. Mislac 22. számú házat 200 ezer lejért Nagy Elenának. — Farkas Lajos és neje eladták a Str. Alexandru Lahovári 39—8. számú házat 70 ezer lejért Bencze István és nejének. Wittmann Antalné eladta a Str. T. Serb 1—5. számú házat 280 ezer lejért Bota Mark és nejének. — Zuckerberger Ignác és neje eladták a Str. Pessarului 11. számú házat 220 ezer lejért Haubert Nándorné és nejének.

— Megjelent az Erdélyi Élet szenzációs legújabb száma, mely iránt az olvasóközönség részéről oly rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott, hogy valósággal megrohanták az eláruló bódékat. Azon előfizetőket, akik valamelyik számot nem kapták meg, kérjük, közöljék a hiányt azonnal kiadóhivatalunkkal, amely már intézkedett, hogy a postán elküldött vagy elidegenített lappéldányokat az előfizetők részére újjakal pótolják.

Cezzarat: Prefectura Jrdetului.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÁROLY SANDOR

tenel.

STEREOTIP TÍPUSOK

Szép volt. Minden szereltem szép — ezt jegyezze meg magának minden nőleány, aki úgy ir nekünk a most elfoszlott első szerelemről, mint az utolsó fellámpásról az életének. Minden szerelemnél azt hisszük, hogy az az igazi és az az utolsó és mindegyik után rájövünk arra, hogy nem adott mindent abból, amit egy ember vár, követel a szerelemtől. Ne higye, hogy a most még fájó szerelem után nem jön új és hogy ez az új nem lesz olyan szép, mint az elmúlt volt. Ma még nem tudja, mit adott magának ez az első szerelem, ma csak azt érzi, szép volt — valamikor talán azt fogja mondani róla, a legszébb volt, talán azt: a legnagyobb volt.

M. G. Arra a kérdésre, miért nevezte el a légüres teret Hermes után, a legszorgosabb utánjárás után sem tudunk a fizikusoknál pozitív választ kapni. Egy szellemeskedő munkatársunk akként magyarázza a dolgot, hogy Hermes a pénz istene is volt s a pénzt el szokták zárni a külvilágtól s így azt a teret, mely el van zárva a levegőtől, hermetikusan nevezik.

Tanácsot kérek. A szemüveg, sajnos, nem tudja mindig megjavítani a szemet; elég, ha megakadályozza a rosszabbodást. Öreg hiba hét évig ugyanazt az üveget használni; legjobb minden évben szemorvossal megnézetni, nem változott-e a szem és nem kell-e az üveget megfelelően változtatni. És csak a szem orvos tudja megmondani, hogy valamely üveg állandó használatra való-e, vagy csak ösztönös stb. — **Casino** — Varga Vitéz Mihály moldvai vajda az akkori román felkelő sereg élén bejött Erdélybe 1599-ben és azt a dátumot örökítették meg az üzemvezetőség pólóján. 1919-ben történt az impérium átvétele. — **Egy előfizető.** Főleg két amerikai lapnál próbálhatja meg az „Amerikai Magyar Népszava” szerkesztőségét New-Yorkban van 24. Union Square N. Y. — a clevelandi „Előre”, amelynél elegendő a következő cím: Redaction of the hungarian news paper „Előre” Cleveland — Ohio. — **Bihar.** Verseiből kicsillog az akarás és az alkotmányosság, de ez nem elég. Nagyon sokat kell olvasni, tanulni és csak évek múlva gondolhat versíráshoz. És még egyet: magyarral csak akkor lehet írni, ha helyesírást tudunk. Ennyit a teljesen őszinte kritika. — **Aradi polgár.** Az állampolgársági listát egy-két nap múlva teszik közzé. Amint illetékes helyen értesülünk a névsor gondos és érthető lesz. — **Pintér József, Bala-Mare.** A kérdéses ügyről Amerikából érkezett okmányokból győződünk meg: A budapesti lap cikket csak hírből ismerjük és nem vágtuk át. Ha az újról közelebbi felvilágosítást óhajt, forduljon Pintér András segédlelkészhez, aki Aradul-nou (Ujradon) lakik és aki készséggel áll rendelkezésére. — 2587. számú előfizető. Az osztrák vizum egyszeri beutazásra 415 leibe kerül. — **Egy előfizető.** Szomaházy István Budapest, Andrassy-uti szükház címen találja, Maeterlinck Maurice, Anvers-Rue Monaco, Romain Rolland jelenleg Chateau neuf-ben nyaral, egy Páris melletti faluban, Lagerlöf Zelma külföldön utazik és így nem áll módunkban pontos címét közölni.

Több vidéki előfizető. A kiadóhivatal a lapot minden előfizetőnek naponta pontosan postán elküldi. Ha a lap nem érkezik meg rendszeresen, ezt az ottani postahivatalnál kell megreklamálni; ha ennek dacára a lap mégis elmarad, úgy kérjük ezen körülményt egy levelezőlapon a kiadóhivattal közölni, hogy ennek alapján panaszunkat a postaiönökségnél megtehessek.

Furfangos bankcsalás Lipován.

Egy titokzatos aradi ember ötven ezer lejjel megkarosította az intézetet

(Saját tudósítónktól.) Vakmerő szélhámosokat követtek el ma délelőtt egy lipovai (lippai) bankban. Egy jól öltözött fiatal ember jelent meg délelőtt a bankban és egy aradi nagy terménykereskedő megbízásából vaggontételre kukoricát kínált eladásra. A teljesen megbízhatónak látszó fiatalemberrel a bank terményosztályának megbízottja folytatott tárgyalásokat. Az üzletet megkötötték és a fiatal ember ötven ezer lej előleget vett fel a szállítandó kukoricára. Ugy beszélték meg az üzlet teljes lebonyolítását, hogy a bank megbízottja a fiatalemberrel Aradra jön és itt átveszi a vásárolt terményt. Amíg a banki hivatalnok utazásra készülődött, a fiatal ember egy alkalmas pillanatban megszökött a bank hátszó kijáratán. A szökést csak akkor vették észre, amikor indulni kellett volna Arad felé. A vakmerő szélhámoságról jelentést tettek a lippai nyomozó hatóságnak, ahol azonnal megtették az intézkedéseket a szélhámos kézrekerítésére. Az eddigi megállapítás szerint az illető Aradra utazott. Az esetről távirati lag értesítették az aradi államrendőrséget, amely szigorú nyomozást indított az elegáns szélhámos kézrekerítésére.

NYILTÉR.

E rovat alatt közléteikért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS.

Vezetésem alatt álló „Nationale“ generala de asigurare bucurești intézet aradi vezérképviselőjétől Prokopp Endre ur kilépett, miért is felhívom t. ügyfeleimet, hogy nevezett semmiféle ügylet megkötése, vagy pénzfelvételére jogosítva nincsen és a nála levő felhatalmazásokat érvénytelennek nyilvánítom. 4098

SZÓCS PAL

„Nationale“ generala de asigurare bucurești intézet vezérképviselője.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy eddigi

romániai képviselőtünk meg szüntették,

így GRÜNWARD MIHALY ur. eddigi romániai képviselőnk bennünket a mai naptól már nem képvisel.

Egyelőre nem képviseltetjük magunkat Romániában, míg, amennyiben az igen tisztelt vevőközönség bennünket nagybecsű megbízásaikkal tovább is megtisztelni óhajt, kérjük, bennünket

WIEN, I. Kärntnerstrasse 42. szám alatti üzletünkben felkeresni, ahol változatlanul a legfinomabb, minden versenyt felülmúló, kézzel varrott és kézzel himzett női fehérneműk, ág- és asztalneműk, minden elképzelhető kivitelben, rendelkezésre állnak. 4121

Wien, 1924. június 15.

GRÜNWARD és VAHU
Budapest, Váci-utca 26.

GRÜNWARD, VAHU és SZEMERE
női fehérnemű gyárosok Wien, I. Kärntnerstrasse 42. Bejárat ugyanott, Elisabethstrasse 2.

A valódi Schicht, 'Szarvas' védjegyű szappan kiméli értékes fehérneműjét.

Lloyd 2278.

2651—II.

Üzletáthelyezés!

Szives tudomására hozom tisztelt vevőimnek és megrendelőimnek, hogy 21 év óta fennálló

uri szabó üzletemet
f. é. augusztus hóban

Arad, Str. Alexandri (volt Salac-uccából)
Str. Bucur (volt Eötvös-u.) 3. sz. alá
Rozsnyay győrcsár mellett saját házamba
helyezem át. 4118
Teljes tisztelettel: Kádár István.

Ha olcsó és praktikus

alkalmi ajándékot akar beszerezni, úgy forduljon
Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca). 1. emelet jobb alá. 1000

Szerelem áldozata

Dráma.

Lucy Doraine és Alfonz Frylanddal.
Bemutatója

ma vasárnap, hétfőn és kedden az
APOLLOBAN.

Arany-üzlet tárgyak beváltása legmagasabb áron Aradon a Lutheránus-templom mellett Reiner órá-ékszerésznél.

Szörme munkákat,

alakításokat, javításokat legjutányosabb árakban készíti:

Nagy János, szücs

Arad, Str. Alexandri (Salac-u.) 5.
UJ SZÖRMEK RAKTARA !!

Üzletelhelyiség

főtér mellett berendezéssel, vagy anélkül azonnal átadó. 4096

Cim az Aradi Közlöny kiadójába.

Marcó az erő ember

Játék a halálveszedelemmel.

Ma vasárnap utoljára az
URÁNIÁBAN.

40 éves izr., Bánát centrumának legnagyobb étterem és kávéházának vagyonos

tulajdonosa

nősülne

hozzaáll, vagyonos, komoly leány vagy özvegy (vallás mellékes) teljes című fényképpel ellátott leveleit „1.000,000” jellegre Bánát Hirlap-rodába Timişoara téri. — Névtelen levelek nem vétetnek figyelembe. — Szigorú diskretio biztosítva. 4069

Nap- és esernyőjavítás!

és legújabb divat szerinti átalkításokat jutányos áron vállal:

H. FIRNEISZ,
Arad, Str. Horia 5. (Széchenyi-u.) 10. sz.

Üzletelhelyiség átadó

átköltözés miatt a belváros legjobb helyén, kitűnően bevezetett vállalaté

Cim: Sándor hirlapiroda, Arad.

Fehér női model posztókalapok 350 Lejért.

Minden divat színben
200—300 Lejig.

Festést és formázást a legújabb divat szerint vállalom.

Bittenbinder Konrád

Arad, Str. Eminescu 2. (Deák F.-u.)

Raktár

kiadó. :: Cim:
az Aradi Közlöny kiadójában.

Keresek

egy kaució képes 4129

szakképzett kereskedőt,

aki egy szövet lerakatot és férfi szabóságot vezetni tud.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalába.

Tusnád fürdőn

teljes I. osztályú pansio maximális 8987 áron kapható.

Cim: Bencze-villa B A I A Tusnád

Arad, Bul. Reg. Ferdinand

(Boros Béni-tér)
a teher sin mentén 4130
egy, esetleg kettő

üzletelhelyiség

azonnal KIADÓ.
Reflektánsok adják le címüket „Üzlet” jelleg alatt az Aradi Közlöny kiadójába.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle Margit és Madelaine creme.

Eltűnteti a bőrhibákat, a ráncokat és redőket. Az aró pár napig használata után üde, hamvas rózsaszín, aratiszttátlanságok eltűnnek. Zsírros aró hűlgyeknek és uraknak ajánljuk E L A C I T O T. Minden nap használatra MARGIT-SZAPPANT és MARGIT-PUDERT. Dr. Földes gyógyszerár Arad

Eladók

2 drb. Eszlingeni rollós befelől nyíló duplaablak, egy két-szárnyú üvegajtó tokkal és egy cserépkályha mind jókárban. Bővebbet: Arad, Str. Cogălniceanu 8—8. (Mikes Kelemen-ucca) 15070

En Csillag Anna

156 cm. hosszú óriási Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs és szappan 14 havi használata után kaptam. Ez az egyedüli szer hajhullás ellen és annak növekedését előmozdítja, a fejbőrt erősíti. Férfiaknál előmozdítja a teljes, erőteljes szakálnövést

és rövid használata után úgy a baj, mintha szakáll természetes fényű és sűrűségű lesz és megkímél a legvégsőbb korrigálástól korai megöszüléstől. Egy tégely kenőcs Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.—

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában vagy az összeg előzetes beküldése mellett a romániai fölerakatból:

Gracia Kozmetikai Laboratorium
ARAD. 12775

Tökéletes műszaki ismeretekkel bíró

mérnök vagy representáló tisztviselő

műszaki cégnél, mint utazó tisztviselő, azonnali belépéssel előnyös alkalmazást nyerhet. Német nyelv ismerete feltétlenül szükséges

Ajánlatok „Műszaki 28-40” jelleg alatt Sándor hirlap-iroda Arad továbbit. 10096

Szöllős házhelyek olcsón eladók „Argus“-nál, Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1.

Biztos tőkebefektetés!

Belváros közelében 3 szoba, fürdőszoba lakás 280.000 lejért. — Emeletes bérház belváros közelében 450.000 lejért. — Magánház 4 szoba, fürdőszoba lakással elfoglalható 400.000 lejért. — Belváros közvetlen közelében gazdasági ház elfoglalható lakással 260.000 lejért. — Két és három szobás magán- és bérházak 130-150-200.000 lejtől nagy választékban részlete is. ARGUSNÁL Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-uca) 1. 3352

Szobakonyhás

új magánház azonnal beköltözhető 75.000 Lejért részlete is eladó „Argus“-nál, Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-uca) 1. 3354

Villaszerű

3 szobás új magánház verandával, azonnal beköltözhető, részlete is eladó „Argus“-nál, Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-uca) 1. 3351

FIGYELEM!!

Rentabel hámozógépek, schmirgliköpeny, és darálókövek
francia quarcból minden méretben készítettnek. Raktáron tartunk eredeti schveit szállításjemet és malomkövet minden méretben. Árunk olcsóbbak mint bárhol.
CSETEY si SEITZ
vas- és szerszámkereskedés.
Arad, Bul. Reg. Ferdinand (Boros B.-t.) 14.

Eladó

Timisoara (Temesvárott) egy tizenben levő, modern gépekkel, villanyerőre berendezett, jó vívváltozóval rendelkező, carlsbadi oszt. piskóta, nápolyi, 4085

KEKSZ teasüteménygyár.

Ajánlatok „Rentabilis“ jellegű Bónát Hirlapirodába Timisoara küldendők.

Ügyes mindenés főzőnő

700 Lej fizetéssel felvétetik **Losonezy Lajos**
Helyettesítőben Arad, Piata Avram Iancu 1 (Szabadság-tér) 15070

Figyelem földvevők!

Várostartól 1 órára, kövesut mentén 120 holdas birtok, Állomástól 15 perc, felszereléssel, kedvező fizetési feltételekkel eladó „Argus“-nál, Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-uca) 1. 3352

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma 420
Abbaziában.
Erősítő-, edző-, higizáló, diét-kurák. Rytmaikus szabaddivegő gyógytorna. Gyermek 7 éven fölül kiséret nélkül is felvétetnek.

Dynamokat,

elektromotorokat szakszerűen javít, újra tekeresel új kollektorokat készít jótállás mellett a legjutányosabb áron.

Kádár
Arad, Str. Simeon B. (Dezseffy-u.) 5.

SZEGFÜ

ARAD

Luther-tér

Telefon III.

írógépválaszték
állandóan nagy választék új és használt

ROYAL, UNDERWOOD

és egyéb gépekben.

Alkalmi vételek.

Erdély legnagyobb

írógépjavitóműhelye és kellekraktára

Fürdőre utazó közönség figyelmébe!

Monetforti mársékeltáru fürdőjegyek érkeztek.
CFR. városi menetjegyiroda, Arad, Str. Barajtu 3. (Rákóczy-uca). 3998

Biztos vagyon szerzés!

Arad megyében 6000 lakosu községben a főhelyen 18 év óta fennálló egyedüli vaskereskedés háza együtt más vállalkozás miatt olcsón e adó.
Megbizott: „ARGUS“
ARAD, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 1.

AZ „ANTIRAT“

preparatum a bucuresti állatorvosi kar által jóváhagyva radikálisan kiirtja az egereket, mezei és házi pockokat. „ANTIRAT“ nem irtja ki a madarakat sem más állatokat, a kiirtott egerek nem indulnak oszlásnak, csak 15 nap múlva. Egy 30 grammos csomag csak 10 L. Allandó lerakat 10094

D. ANASTASIU, Arad,
Bulev. Regele Ferdinand I. No. 25.

ARGENTINA, BRAZILIA, URUGUAY

LEGNAGYOBBI FRANCIA DÉLAMERIKAI VONAL

Hetente kétszeri hajóindulás

HAMBURG, HAVRE, BORDEAUX

KIRÓTÓKBÓL

VEZÉRKÉPVISELŐ NAGYROMÁNIA SZÁMÁRA:

A. SOLOMON TIAI TIMISOARA HOTEL ROYAL

Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, harmadosztályu kabinok. Lloyd 878. 3491

ÁLLER KÉPES LAPJA

elárusítókat keres.

ALLER képes családi lapja
gazdagon illusztrált, színes nyomásu, 40 oldalas nagy alakú családi lap. — Megjelenik augusztus havában.

Cokánytűzsdészek, papírkereskedők, könyvkereskedők,

amennyiben hajlandók a lapot elárusítani, postafordultával irjanak az alábbi címre, ahol megkapják az elárusítói feltételeket és minden egyéb felvilágosítást.

Aller képes családi lapja

Budapest, IV., Deák F.-u. 14. sz.

Belváros főútvonalán üzemeltetésű 2 szobás komplett berendezett lakással 60.000 lejért sűrűsően eladó. 835g
„Argusnál“ Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1.

Nagyforgalmu depó-üzlettem

vezetés hiányában, ha készpénzzel nem is, de kellő garanciával rendelkezni egyének eladnám. Bővebbet: „ARGUS“, Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-uca) 1. 3354

Ritka alkalmi vétel!

Vendéglő Arad közelében, magyar lakosu nagyközségben. — korlátlan italmérőssel, csatlakkal, nagy táncsteremmel, vasárnaponként bálokkal, új házzal, kétszobás lakással, istállóval, teljes gazdasági épületekkel, olcsón eladó „Argus“-nál, Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1. 3353

Gyermekkocsik

Legjobb kivitelben legolcsóbban kaphatók. Mindennemű gyermekkocsi javításokat, gumizást, fedélkészítést, fényezést vállalunk. 3237

Gyermekkocsiüzem

Arad, Str. Simeon Baillnt 19. (Dezseffy-u.)

PUBLICAŢIE DE LICITAŢIE

In sarcina riziului și speșele Societății Anonime de Import „Agrumaria“ Viena, se va vinde în baza recercării firmei „Haiduska & Co.“ Arad la licitație publică care va fi ținută la 21. Iulie după masă la orele patru a. c. aici în Arad. Piața Avram Iancu 7. pe lângă intervenția notarului public dr. Eugen Beles un vagon 277 lazi de lămâi și anume: 101 lazi cu marca Aquila (300), 46 lazi primissimi Capo, 40 lazi P. I. F 90 lazi Verdelli primissimi, cu prețul de strigare de 175.500 Lei aceluia care va da mai mult, eventual și sub prețul de strigare.

Amatorii au să depună 18.000 Lei ca vadiu în mâinile notarului public, iar firma Haiduska & Co. are dreptul de a participa la licitație fără a depune vadiu.

Cumpărătorul este obligat a plăti imediat prețul de cumpărare și toate taxele erariale și să transporte mărfurile după 24 de ore dela locul cumpărării.

Pentru calitatea, cantitatea și asortimentul mărfurilor nu se preza nici o garanție. Mărfurile se pot vedea în fiecare zi de lucru între orele obicinuite în Arad, Piața Avram Iancu 7. în magazia firmei Haiduska. Condițiunile de licitație sunt depuse în biroul notarului public din Arad, Str. Brătianu 2.

Haiduska & Co. aradi cég megkeresésére Agrumaria cég veszélyére és terhére július hó 21-én délután 4 órakor nyilvános árverésen eladatik egy vagon különböző fajú citrom, mely 277 ladába van csomagolva. Kikiáltási ár 175.500 lej. bantpénz 18.000 lej. Az áru mennyiségeért, minőségéért és a fajokért szavatosságot nem vállalunk. A vevő az árut a kincstári illetékekkel együtt nyomban ki fizetni és az árut 24 órán belül elszállítani tartozik.

Az árverés a helyszínen. Arad, Piața Avram Iancu 7. szám alatt tartatik meg, ahol az áru megtekinthető. A részletes árverési feltételek dr. Beles Jenő közjegyzőnél láthatók. 4134

Dr. Messer Károly, ügyvéd

Menyasszonyi fényképeket a legszebb kivitelben készít Bornstein photo-salon **ARAD,** (új Neuman-ház.)

Előre haladott idény miatt, a raktáron levő nyári árak **mélyen leszállított árban Vándornál,** Aradon, ahol a nagy forgalom folytán felfüggyeltemt több ezer mtr. különféle maradékok feltűnő olcsón kaphatók, míg a készlet tart

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEKRŐL: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket déltől 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

LEANYOM huszonhárom éves, előkezően nevelt urileány. Férjhez adnám intelligens uriemberhez, ki őt nemcsak a vagyonért venné nőül. Vagyon: hatszáz hold földbirtok, melyből leányom egy részét kapná férjhezmenetelekor. Természetesen butor, kelengye már meg van. Disztingvált uriember teljes című levelet „Apai gondosság” jellegre továbbít az Aradi Közlöny kiadóhivatala. Névtelem mellőzve. 747

FÉRJHEZMENNÉK keresztény uriemberhez. Egyedül álló, intelligens urhölgy vagyok. Vagyonom 65 hold birtok, háromszobás berendezett lakás. Leveleket „Arva” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 747

FÖLDBIRTOKOS, harminckét éves, keresztény, nőten urlember vagyok. Vagyonom 540 hold, hatszobás berendezett kastélyom parkirozva. Nősülnék. Feleségül venném azon feltétlenül műveit lelkületű urhölgyet, kinél nem pénz, hanem hűséget, háziasságot találunk. Oly urhölgyet keresek, ki felül tud emelkedni az anyagiakon és egész életére kiható elhatározását kizárólag belső énjének sugallatára közli leendő élettársával. Teljes című levelet „Ideális házasság” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. (Anonimium papirkosárba.) 747

ÖNHIBÁJÁN kívül elvált, független urhölgy vagyok. Keresztény. Vagyonom készpénz, birtok, satöbbi. Uriemberek teljes című levelet „Gyermekelem” jellegre küldjék az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. Kaland mellőzve. 747

28 JÁHRIGE tüchtig Professionist, wünscht gutherzigen Witwe mit Wohnung, zwecks Heirat kennen zu lernen. Zuschriften unter chiffre: „Ausländer” bitte in die Administration der Aradi Közlöny. 4040

Alkalmazás.

SZAKÁCSNÓ ÉS SZOBÁLEÁNY uricsaládkhoz jó bizonyítvánnyal augusztus 1-re felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

NYOLC gimnáziumot, vagy reált végzett fiatal ember gyógyszerészgyakornoknak felvétetik a Hajós-gyógyszertárban Aradon. 4048

KOMOLY, szorgalmas leány papírszakmából felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4056

CUKRASZ SEGÉD, önálló munkás, felvétetik Wild cukrászdában Arad. 4077

TANULÓ fizetéssel felvétetik Gyűftő bőrkereskedésében Arad, Bulev. Regele Ferdinand 17. 4115

HELYBELI Textil-Engros üzletbe egy ügyes segéd felvétetik. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.070

BEJARÓ takarítónő felvétetik. Jelentkezés igazolvánnyal vagy könyvvel. Arad, Strada Iosif Vulcan 8. (Kazinczy-ucca 11.) Képes. 10.097

MUNKÁSLEÁNYOK felvétetnek könyví munkára Balogh Zsigmond és Társa cégnél Arad, Str. Alexandri 5. 10.097

IRODISTANÓT német nyelvismerttel, gyakorlatlalt keresünk. Ajánlatot kérünk „Gyakorlat” jellegre Sándor hírlapirodába Arad. 10.097

ÉRTELMEZŐZETT író vagy leányt, román, magyar, német nyelvismerttel, gyakorlatlalt keresünk. Ajánlatot kérünk „Gyakorlat” jellegre Sándor hírlapirodába Arad. 4137

MÉSZAROS és hentes tanone felvétetik. Szalay, Arad, Piața Mihail Viteazul (Ferenc-tér), vásárosarnok. 4138

TEXTIL szakmában utazó azonnali belépésre kerestetik. Cím Sándor (vált Kelst) hírlapirodában Arad. 10.097

MEGBIZHATÓ, ügyes, munkászerető, aradi és erdélyi viszonyokkal ismerős akvizitőr szép jövedelemmel, azonnal felvétetik. Írásbeli ajánlatokat „Jó megjelenés” jellegre alalt az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 4128

FIATAL fűszeressegéd állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4084

TANONC, vas. szerszám és műszaki kereskedésbe felvétetik. Csetey és Seitz Arad. 4071

SEGÉD a rőfös és fonal áru szakmából melőbb felvétetik. Ajánlatok a „Román menyasszonyhoz” Arad, Bulev. Regele Ferdinand 46. 4105

JÓIRÁSÚ FIATAL ZSIDÓ LEÁNY azonnal felvétetik az Orthodox Izraelita Hitközség irodájában Arad, Str. Alexandru Gavra (Csernovics Péter-ucca) 13. sz. 4108

EGY józan életű, munkabíró, nős kocsis azonnali belépésre kerestetik. Aki fellepen már volt, előnyben. Lemmarul fatelepe Arad. 4083

HÁZTARTÁSBAN jártas nő gazdászonyi állást keres magányos urnál helyben, vagy vidéken azonnali belépésre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4119

Lakás.

SZÉP SZOBA és konyha, butorral átadó. Ugyanott egy karikahajós Singer varrógép eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4107

KÜLVÁROS lakásomat ráfizetéssel elcserélném belvárosival. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4127

NÉGYSZOBÁS LAKÁS a város központjában azonnal átadó Boross ügynökségénél, Arad, Str. Consistorului No. 9. (vált Batthyány-ucca). 4138

FŐTÉR közelében magános urnónél butorozott szoba kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4135

Vétel és eladás.

EGY és 2 karátos buton, brilliáns gyűrű, mellű, nyakék, ezüst női óra, ebédő és összekötő valódi perzsaszőnyegek, régi festmények, orvosi műszerszekerény, rézmárvány-mozsdó, 6 személyes étkező servise, üveg nemű, különböző butorok, tükrök, festmények, szalonok, csillárok, disztárgyak, stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. emelet jobb. 1000

NYERS borkövet vesz Irom Arnold Arad, Strada G. Alexandrescu (Bercsényi Miklós-ucca) 39. 1608

BUTORRÁKTÁRÁMBAN ebédők, hálósobák olcsóáron kaphatók Wiegensfeld Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-ucca) 6. 3787

MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRAK!
Gyapjú férfi öltöny 1470.—
Tennisz férfi öltöny 1450.—
Lenvászon férfi öltöny 1250.—
Selyem-lüster sacco 1250.—
Tennisz férfi nadrág 520.—
Lenvászon férfi nadrág 450.—
Gummi kabátok 850.— Lejtől kezdve.
Billiárd-posztó állandóan raktáron. Nagy posztó raktár. MUZSAY JÓZSEF férfi-, fiu- és gyermekruha telepe Arad a Városi Színházzal szemben. 3756

VESZEK nyers BORKÖVET és préselt seprőt kisebb és nagyobb mennyiségben. Altmann Samuel Oradea-Mare Sirul Cerbilor 23. 3929

ALKALMI VÉTEL. Teljesen jókarban levő díofa hálószoza olcsón eladó. Arad, Str. 29. Doecembrie (Hasszinger-ucca) 4.3968

EGY 6 HP. jókarban levő Nicholson, teljes felszerelésű cséplőgarnitúra eladó. Cím Varga Mátyás Iratosul-Mare (Nagy iratos.) 4092

STRÁFKOCSIT egy lóra, jó állapotban megvételre keres Oxigéngvár Arad, Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-ut). Telefon szám 505. 4104

EGY világos szép háló eladó. Megtekinthető Arad, Strada Capitan Ignat (Kapa-ucca) 43-47. szám. 500

ÜVEGMOSÓGÉP, üvegszárítókerék (sűrűsüvegekhez), nagy Wertheim-kassza, iroda-asztal eladó. Wilsch, Cluj, Calca Motilor 58. 4099

MALOMKÖVEK, eredeti francia és hazai, szitaselyem, gépolaj, szijak, malomszerek, cséplőüzemi cikkek Kovács Soma és Társánál, Arad. 4116

ROLLÓS üzletajtót, kirakatot keresek. Lantos kereskedő Arad, Str. Brațianu. 4112

FRISS HÁL kapható Luttwák József cégnél Arad, Calea Banatului. 4114

MICHELIN autogummi Stock gyári raktár Kovács Soma és Társánál, Arad. 4117

EGY Hőeker rendszerű, egészen új, tücsöves fekvő kazán, tüzel 40m, 12 lépk. kizuzható, továbbá 120 HP. gőzgép és több gőprész, traverzek, tápszivattyú és cső, új lemezok, stb. eladó. Bogdán vendéglő Arad, Calea Radnei (Radnai-ut). 4125

BÖRGARNITURA, ebédődivány, alig használt, olcsón eladó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.070

EGY hálószoza butor olcsón eladó. Arad, Strada Alexandru Gavra 19. (Csernovics Péter-ucca.) 4134

EGY zománcozott fürdőkád megvételre kerestetik Barthmes Victor Arad, Strada Nicu Filipescu 40. (Flórián-ucca.) 4131

MALOMGÉPEK, dupla hengerszék, dupla radialszita, hengerszita selyemmel, hosszalukfuro vésővel, olcsón eladók. Braun malomban, Micalaca-Nou (Ujmikelakán). 10097

GYERMEKKOCSI, fehér, nagy, nikkelezett, gummikerekű, kitűnő állapotban, alig használt, sürgősen eladó. Cím Arad, Bulev. Regina Maria 9. (új Neuman-ház) II. emelet, baloldal sarok. 4120

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Lszó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

Ingatlan.

KERESEK komoly vevőim részére bérházakat, magánházakat, szőlőket és földeket. Haász-irodája Arad, Str. Románu lui 5. (Zrinyi-ucca.) 16.519

MAGANHÁZ kerttel, átvehető 2 szobás lakással, eladó. Arad, Str. Rahovei (Mihály-ucca) 79. 4132

ALKALMI VÉTEL! Belváros minden részén, bér- és magánházak 4-5 szobás parkettás lakással, teljes komforttal eladók, ugy üzletházak 40-50.000 lej évi jövedelemmel és lakással, elfoglalhatók. Muntean și Floria Arad, Bulev. Regina Maria No. 41. 4111

Üzletek.

CURTICI községben régebben nagyvendéglőnek használt helyiségek üzlet, esetleg vendéglői célokra kiadó. Bövebbet Hámory-gazdaság Arad, Strada Eminescu 5. szám. 3197

KIADÓ egy üzlethelyiség textil berendezéssel együtt, iroda, 2 hozzávaló szobával. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4012

Oktatás.

INTERNAT PENTRU BAIEȚI EVREIȘTI — IZR. FIUINTERNATUS — elvált bentlakó és bejáró tanulókat, valamint előkészítő javító és magántanulókat Tessék prospektust kérni. Arad Alexandru Gavra 19. (v. Csernovits Péter-ucca.) 3739

ROMÁN nyelvűl társalgást órákat vennék. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4118

ÉRTELMEZŐZETT gymnázista, vidéki tanuló előkészítést javítóvizsgákra elvállalja. Lehetséges a hagyallján. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4122

Eladás.

NÉGY SZEMÉLY részére ebéd-, vacsorakosztot keresünk. Ajánlatokat „Üzletes” jelleg alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéreünk. 4106

Különféle.

DOMBORNOMASU névjegyek, levélpapírok saját monogrammal megrendelhető. Perfect vésnök műintézet bélyegzőgyárban, Arad, Strada Eminescu 15. sz. 15062

MINDENFÉLE modern hajmunkák legolcsóbban Fischernél Arad, Strada Mărășesti (Kossuth-ucca) 58. 3818

ÜZEMBEN levő, bérlett vámmalomhoz sürgősen társ kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4088

A régi raktár olcsó kiárusítása már csak rövid ideig tart!!

Gyógyszerészek, kereskedők, magánosok 9002

saját érdekükben siessenek szükségleteiket minél előbb beszerezni.

Lázár és Társa „Kigyó” nagy-drogeriája
ARAD, Bul. Regina Maria.

Kerékpárra szerelhető D. K. W. segédmotorok gyári áron alul beszerezhetők: **Schwartz Árpád** műszerésznél Arad, Str. Brancovici (Lázár Vilmos-ucca).

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén, Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.